DOTRINA CHRISTIANA.

BIGARREN IMpreſsionean debocinozco othoitz eta Oracino batçuez berreturic.

Aita ESTEVE MATEARE San Franciſcoren Ordenaco Fraideac hirur partetan eguina.

BORDELEN,

IACQVES MILLANGES, Errogueren Imprimaçaillearencan. 1623.

LIBVRV HVNEC

hirur parte ditu.

LEhenbicicoan ibenu-
cen da Guiristinoac ia-
quin behar duen do-
ctrina declaracinp gabe.

Bigarrenean Doctrina ha-
ren declaracinoa galdegui-
nez eta igaadetsiz eguina.

Hirurgarrenean eçarten
dira debocinozco othoitz
eta Oracino batçuc bere
demboretan eguin eta erran
behar direnac.

A MONSEIGNEVR,

MONSEIGNEVR
LE REVERENDISSIme CLAVDE de RVEIL
Euesque de Bayonne,
Conseiller du Roy en ses
Conseils d'Estat & Privé,
Aumosnier & Predicateur ordinaire de sa Majesté, &c.

MONSEIGNEVR,
Voicy ce Liuret escrit en Basque, & dressé pour le profit des Bas-

ques, qui se vient ren-
dre à vous, qui estes
le Prelat tres-merité
de cette nation Basque.
Il vous est iustement
deu, puisqu'il a esté
conceu dans le territoi-
re de vostre Diocese:
& d'ailleurs comme il trai-
cte de l'instruction spi-
rituelle des ames, il se
vient par deuoir ietter
entre les bras de celuy sous
& par l'auctorité duquel
est departi & admini-

ſtré le poids de la doctrine
ſalutaire. Ce zele ardent
que vous teſmoignez au
ſalut de ces ames qui
vous ſont commises, &
ce ſoing paſtoral qui vous
fait employer à la viſite
de voſtre troupeau, auec
tant d'affection comme
un chacun ſçait, me por-
tent à croire que vous ne
mettrez pas ce mien
ouurage, lequel quoy que
petit, & indigne de vous
eſtre preſenté, vous aurez

neantmoins cy-deuant
aduoué propre & vtile
pour l'aduancement spi-
rituel de ceux auquels ie
le destine : ioint que ceste
affabilité gracieuse, que
la nature a si vifuement
empreint en vostre visa-
ge, me faict esperer que
vous luy ferez vn ac-
cueil aggreable, tant en
consideration de son vti-
lité, comme aussi pour la
sincere intention de celuy
qui le vous dedie. Agreez

doncques ie vous supplie
que son front soit honoré
de vostre nom celebre,
afin qu'il soit de tant
mieux receu de vos dio-
cesains Basques qu'il sera
par eux recogneu pour vo-
tre, & comme ne venant
en leurs mains que par
celles de leur Prelat, qui
respire à toute reste la bien
& salut de leurs ames.
Sur l'asseurance de ceste
faueur ie prieray ce grand
Dieu qui connoist de gloi-

ac aux qui procurent l'accroissement de son honneur, qu'il accroisse vos louables desirs, & comble vostre ame de ses graces; & auec ce me diray en toute humilité,

MONSEIGNEVR,

Vostre tres-humble & tres-obeissant seruiteur.

F. E. MATERRE.

Escaldune

EVSCALDVNEI.

Miretsico Duçue aguiãnic (Euscal-herrico ez naicelaric) Euscaraz esquiribatceco ausartciaren hartcea. Baiña baldin considera badadi edirenẽ duçue eztela gauça hunetan ausartciaric, eta ez cer miretsiric: aitcitic bertcela eguin ba-nu miretsi behar çatequeyela

eta erran ahanci cit-
çaitala neure eguinbi-
dea. Cerẽ Iaincoac ni-
ri hitzcunça hunẽ ika-
steco ence appur bat
eman dezautanaz gue-
roz, iduritcen çait ho-
ben nuqueyela, eta cre
ezagutça gutitaco eta
esquer gabe içanẽ nin-
cela, baldin Euscal-
herrian ikassia Euscal-
herico probetchutan
emplegatu ez-panu.

Euangelioco cerbit-

çari alfer hura gazti-
gatu çuen bere nabu-
siac, ceren irabacian
erabiltzero errecebitu
çuen talentua eta di-
irua estalia eta ehort-
cia adugui çuen. Han-
dic içan noiz ni ere bel-
dur hala guertha ce-
quidan, baldin Euscara-
raz mençatzero ara-
diesi dudan talentua
eta iaquina arima ira-
bacian emplegatu ga-
be ehortzia gordea

ẹduquitcen baruen.
Eta atçait iduri asco
dela badinatic predi-
catuz probetchu equi-
tea baiña are vstedut
esquiribuz ere bahar
dela ensayatu eta tra-
baillatu.

Eta nola hanac ci-
mendutic behar baitu
hassi, eta gure salba-
menduco obraren ci-
mendua baita Do-
ctrina Christiana, ha-
taran nic ere, handic

hasten naicela, hartu
dut gogo liburutto
hunen eguitea, eta
incontinent athératzeco,
hunetã (bertze eracusteric eztenẽã) ikus
dadin laburzqui cerere sinhetsi obratu,
eta escatu behar baita; Eta guero ikus
dadin halaber nola
behar den Euscara
esquiribatu eta iracurtu.

Gaiñeracoan ba-

daquit Euscal-herrian
ãnhitz moldez min-
çatcen direla, eta nori
bere herrico Euscara
çaicala hoberenic eta
ederrenic: Eta handie
gogoca emaitan de-
raut ene esquiribatce-
co molde haur etça-
yela guztiei onguii-
durituco: Baiña nahi
dut iaquin deçaten
halacoec nec hitz-
cuntça hunetan da-
quidana Saran ikassia

dudala, eta hango
Euscara ongui erabilt-
cen ba-dut ez naicela
gaitz erraiteco, eta ez
arbuy atceco, ceren ez
paitaquit nic hangoa
baicen. Ordea ea Sa-
raco Euscara denz
Euscal-herrico hobe-
rena eta garbiena, ez
naiz ni hartan sart-
cen, bat-bederac ema-
nen du bere iduriric.
Eta Saraco Euscara
hunetçaz content ez-

tenac exquiriba beça
bertce Euscara hobeago batez eta hobequiago, ez-naiz ni hargatic bekaiztuco, eta ez imbidios içané.

Finean hemen den guztia borondate on batequin Iaincoaren ohoretan eta arimen probetchutan eguina da: Hala beraz errecibi ecaçue, eta çuen oracinoetan eguin nacaçue partale.

EXA-

EVSCALDVNEI

Iretsico Duçue

EXAMINACALEEN

Approbacinoa.

Ikussi dut Bayonaco
Iaun Vicario Genera-
laren manuz DOTRINA
CHRISTIANA daritçan
liburu bat Aita Materrac
eguina, eta edireiten dut
ez tuela deus ere gure Fe-
de sainduaren contraco
gauçatic: Aitcitic dela obra
bat ttipia delaric handia,
hitz gutiz añhitz erraiten
duena, ongui esquiriba-
tua, eta meregi duena ibil

ẽ

Dadin iendarteã, eta guztien escuetan. Saran eguina Abendoaren lehenean, milla seyetan ehun eta hamesei garren urthean.

P. DE AXVLAR.

Ikussi dut eta iracurtu

gure Iaun Vicario Ge-
nelalaren manamanduar-
ren arpian Aita Materra
San Franciscoren Ordena-
co Fraide eta Reuleco
Gardianac eguin duē Do-
TRINA CHRISTA-
NA, eta ez-tut hartan edi-
reiten gure Fede, eta Eliça
ama Catholica sainduaren
contraco gauçaric: Aitcitic
iduritcē çait dela Euscal-
dun guztiençat probetchu

ē 2

handitacoa, eta hala im-
primaturic arguira ilguit-
ceco digna dela. Issatsun
eguina Abendoaren bortz
garren eguneam, milla se-
yetan ehun eta hemasei
garren vrthean.

P. DE GVILANTENA.

LICENTIA

VICARII

Generalis.

VIsa approbatione Doctorum virorum, quibus demandauimus examinationem CATECHISMI Cantabrico idiomate à Patre Stephano Materre Gardiano Conuentus Regij Ordinis Sancti Francisci de Obseruantia compositi, permittimus vt in lucem

emitatur. Datum Bay-
onæ die 12. Decembris an-
no Domini. 1615.

M. D'OIHARART,
Vicarius Generalis.

LICENTIA R.P.

Prouincialis.

NOs Frater Guillermus à Sancto Dionisio Fratrum Minorum regularis Obseruãtiæ prouinciæ, Aquitaniæ antiquioris Minister Prouincialis & Seruus, facultatem concedimus Venerabili Patri Stephano Matzerre nostri Conuentus Reolæ Gardiano, vt CATECHISMVM quem Canta-

Brico idiomate composuit,
ad communem illius Gen-
tis utilitatem, typis man-
dari curat. Datum Roto
in nostro Conventu Sancti
Francisci de Observantia
die 9. Januarij, anno
Domini 1617.

FR. GVILLERMVS A
SANCTO DIONISIO
Minister Provincialis

IRACVR CA IL LEARI.

NOla bethiere apren-
diz eta ikas-behar
baicara, eta gaitz baita
oltra baten alde guztiz ju-
gen nehorc ecin arbuya de-
çaqueyen beçala eguitea,
beha egotu naiz ea cer er-
raiten çuten iendec nic cẽ-
bait vrthute duela esqui-
ribatu nuen Guiristinoa-
ren Doctrinaz, eta edi-
ren dut ecen batçuen ar-

tean hontçaz cebilan fol-
hasa, eta erraiten cena cela
Dotriña eta Dotriñaren
declaratinoa ez elkarre-
quin, baiña beregainqui
eta bereciqui bi partetan
ibeni behar cirela. Bardinela
halaco hel atsequin egui-
tea gatic, eta zenoni ere ez
tela gaizquiaz. idurituzit
bereci ditut elkar ganic.
eta eguin bi parte. Eta ce-
ren anhitz baita Euscal-
herrian iracurtcen daquie-
nic, baiña ez Euscara bai-
a

ceu bertce hitzcunçaric
aditzen, hala nola eguin di-
tut halacoentzat Euscaraz
Debocinozco othoitz eta
Oracino batzuc, goicetan,
arratsetan, eta bertze an-
hitz demboretan eta ocasi-
notan eguin eta erran ahal
ditez guinenac, ceinetzaz
eguiten baitut hirur-garren
partea, Guztiac dohaci bo-
rondate on batez eguinac:
eguiçu beguitarte, eta
errecibi itzaçu nic ceu-
rere bertira errecibi nit-

çar nahi cenduqueyen
bxçala.

LEHEN

[8° M. 30. Th. Seld.]

Bodleian Library,
Oxford,
England

"Doctrina Christiana.
D. Makerre.
Bordelen, 1623."

(G. Parker, Bod. Libr.)

Lehen

Partea.

Guiristonac iaquin be-
har duen doctrina decla-
racino gabe.

Pater Noster.

Gure Aita cer-
iietan çaude-
na, erabil bedi
saindugui çure icena;
ethor bedi çure erre-
suma: eguin bedi çure
borondatea, ceriia~ be-
çala lurrean ere: Iguçu

egun gure eguneco
oguia: eta barka diat-
çaguçu gueure çorrac,
guc gure gana çor-
dun direnei barkacen
derauztegun beçala:
Eta ez-caitçaçula vtz
tentamendutan error-
tcera: aitcitic beguira
gaitçaçu gaitcetic. Biz
hala Salbatçaillea.

Ave Maria.

A Gur Maria, gara-
ciaz bethea, Iauna
da çurequin: benedi-
catua çara emazteen

artean, eta benedica-
tua da gure sabeleco
fruitua, Iesus. Maria
saindua, Jaincoarẽ ama,
eguiçu othoitz gu be-
katoreoc gatic, orai eta
gure heriotceco ore-
nean. Biz hala salbat-
çaillea.

Credo in Deum.

Inhestendut Jainco
Aita bothere guztia
duena, cerüarẽ eta lur-
varen eguilea baithan.
Eta Jesu-Christo ha-
ren seme bakoitz gure

Jauna baithan : cein
concebitu baitcen Es-
piritu sainduarẽ obraz,
sorthu cen Maria Vir-
gina ganic : pairatu çuẽ
Poncio Pilatusen ma-
nuaren azpian, crucifi-
catu çuten, hil cen, eta
ehorci çuten : iautsi cen
ifernuetara: iaiqui cen
biarric hirur garrẽ egu-
neã hilen artetic : ikan
cẽ ceriuetara, iarreric da
go Jainco Aita bothere
guztia duenarẽ escui-
ñeco aldean : handic
ethorrico da hilen eta
biaen iulgatcera. Sin-

hestẽdut Espiritu in-
dua baithan, Eliça Ca-
tholica saindua, Sain-
duen partaletasuna, be-
katuen barkamendua,
haraguiaren piztea, be-
thiere iraunen duẽ bi-
citzea. Hala da salbat-
çaillea.

Salve Regina.

Agur Erreguina mi-
sericordiaren ama,
bicitzea, eztitasuna, eta
gure esperança agur.
cure gana gaude oi-
huz Euaren seme de-

sterratuoc : Cure gana
gaude hatsbeherape-
nez, ayez, eta nigarrez
nigarrezco harã hune-
tan. Ea bada gure arar-
tecoa, çure begui mise-
ricordiazco horiec itçul
itçaçu gure gana : Eta
Iesus benedicatua çure
sabeleco fruitua era-
cuts diaçaguçu desier-
ri hunen ondoã. A bi-
hotz-bera, a vvical-
mendutsua, a Maria
virgina eztia.

Jaincoaren Manamenduac.

Jaincoaren manamẽdu sainduac dira hamar.

Lehenbicicoa : Jainco bat de la sinhetsiric, hura bera gaiça guztien gaiñetic onhets, adora, eta cerbitça deçagula.

Bigarrena : arreguric, çinic, edo iuramentu ric vanoqui. eta premia gabe eztaguigula.

Hirurgarrena : Igãdeac eta bertce bestac be-

guira ditçagula.

Laurgarrena : gueure burhasoac ohora ditçagula.

Bortzgarrena : nehor hil ezteçagula.

Seigarrena : haraguiz-co obraric ezcontçaz campoan eztaguigula.

çazpi garrena : deus ebats ezteçagula.

çortcigarrena : Nehori falseriaric erauz eztiaçogula.

Bederatzi garrena : bertceren senharric edo emazteric desira eztegula.

Hamar garrena : laguñaren onhasunari guthicia ezcaquitçala.

Eliçaren Manamenduac.

Eliça ama saindua-ren manamenduac dira bortz.

Lehenbicicoa : Igan detan eta bertce bestetan Meça ossoa ençun deçagula.

Bigarrena : Vrthean behin bedere cofessa gaitecila.

Herrargarrena : Gorputz
saindua Bazco-gariçu-
macoz errecibi deça-
gula.

Laurgarrena : Gartha
demboretan, Vigilietã,
eta Gariçuman (baldin
trabaric ezpadugu) ba-
rur gaitecila.

Bortzgarrena : Hamar-
ren primiciac ossoqui
paga ditçagula.

Bortz manamẽdu han-
quen gaiñera baditu
Eliçac bi debecu.

Bata da, Ortzlare la-
rumbatetan haraquiric
ez iattea.

Eta bertcea, Abendoa-
ren lehenbicico Igan-
detic x Trofaniaraiño,
edo Errequien egune-
raiño, eta hauste egu-
netic Bazco çahar arte-
ño ezteyric ez egui-
tea, espos Meçaric ez
ençutea.

Articvlv

fedezcoac.

ARticulu fedezcoac
Guiristinoac sinhet-
si behar dituenac dira
hamalaur : çazpiac di-

ra Iaincoari Iainco be-
çala vquitcẽ çaitçanac,
eta bertce çazpiac Iesu
Christo gure salbatçai-
leari guiçon beçala da-
gotçanac.

Iaincoari Iainco beçala
vquitcen çaitçanac di-
ra hauc.

Lehenbicicoa, Ba-dela
Iaincobat indar eta
bothere guztia duena.

Bigarrena, Iaincoa de-
la Aita.

Hirurgarrena, Iaincoa
dela Seme.

Laurgarrena, Iaincoa
de la Espiritu saindu.

Aita, Semea, eta Espiritu sacindua hiriur presuna eta eguiazco Jaincobat.

Bortzgarrena, Jaincoa dela breatçaillea.

Seigarrena, Jaincoa dela Salbatçaillea.

cazpigarrena, Jaincoa dela lorificatçaillea.

Bertce çazpiac Jesu Christo gure Salbatçaileari guiçon beçala dagotçanac dira hauc.

Lehenbicicoa, Jaincoaren semea concebitu cela, eta eguin guiçon Virgina Mariaren

sabelean Espiritu sain-
duaren obraz.

Bigarrena, sorthu
cela gueldituric Andre
dana Maria erdi bai-
ño lehen, erditzean, eta
erdiz guero ere Vir-
gina.

Herirgarrena, crucí-
ficatu çutela, hil cela,
eta ehorci çutela.

Laur garrena, Iautsi
cela ifernuetara, erran-
nahi da, lurraren barre-
neco leku beheretara
edo limboetara, eta hã-
dic athera cituela han
harẽ ethortzearen be-

guira ceudẽ arima sain-
duac.

Bortzgarrena, piztu
cela hirur garren egu-
nean.

Seigarrena, ikan cela
cerüetara, eta iarriric
dagoela bere Aitaren
escuineco aldean.

Hamalaur articulu
hauquen gaiñera eman
ahal ditezque oraiño
bortz guehiago Credo-
tic atheraric.

Lehenbicicoa, bade-
la Eliçabat, erran nahi
da Guiristino fidel guz-
tien battasun bat eta

compañia bat.

Bigarrena, Eliça hunetan badela obra on guztien partaleta-suena.

Hirurgarrena, badela halaber bekatuen barkamendua.

Laurgarrena, munduaren azquen fineau guztioc piztu beharco deguela.

Bortzgarrena, munduco hunetaco bicitcearen ondoan içanen dela bertce munduan bicitce finic eta akabatceric içanen eztuen bat.

Saga-

Sagaramendvac.

Eliçaco Sagaramen-
du saindvac dira
cazpi.

1. Bathayoa.
2. Confirmacinoa.
3. Gorputz saindua.
4. Penitencia.
5. Oliadura, edo Anun-
cioa.
6. Ordena.
7. Ezcontça.

Verthvteac.

Verthute principalac dira çazpi: Eta hetaric hirurac deitcen dira Theologalac, eta lauac cardinalac.

Theologalac dira, Fedea, Esperança, eta caritatea.

Cardinalac dira, Prudencia, Iusticia, Temperancia, eta Borthitztasuna.

Perfecioneco.

conseilluac.

Perfet içaiteco conseilluac dira hirur.

1. Borondatezco probetasuna.

2. Bethiereco castitatea.

3. Bekaturic ezten gauça guztietan obedient içaitea.

Obra Misericordiazcoac.

Obra misericordiazcoac Guiristonoac complitu behar dituzqueyenac dira hamalaur, çazpiac dira arimacoac, eta bertce çazpiac gorputcecoac.

Arimaco çazpiac dira hauc.

1. Eztquienari eracustea.
2. Bekatorearen corregitcea eta cençatcea.

3. Beharrean dagoena-
ri conseillu onaren
emaitea.

4. Tristeen consolat-
cea.

5. Bide-gabeen pa-
cientqui pairatcea.

6. Gaizqui
equilei bar-
~~barkatcea~~.

7. Bicien gatic, hilen
gatic, eta gaizqui
equiten deraculenac
gatic othoitz egui-
tea.

Gorputzecoac dira
hauc.

1. Gosse denari iattera
emaitea.

2. Egarri denari edate-
tera eskentcea,
3. Erromerian dabil-
çanen, eta bertce be-
harren ostatatcea.
4. Bilucien bestitcea.
5. Erien eta garcelan
daudenen visitatcea,
hautemaitea, eta cõ-
solatçea.
6. Gathibuen librat-
cea eta atheratcea.
7. Hilen ehorztea.
Hauc dira hamalaur
obra misericordiazcoac:
Eta deitcen dira miseri-
cordiazcoac eta ez iu-
sticiazcoac, ceren cem-

bait behar ordu pre-
miazcoz bertcetan, de-
bocinozcoac eta boron-
datezcoac baitira, eta
ez obligacinozcoac edo
bortchazcoac.

Espiritv Saindva-
ren dohaiñac.

Espiritu saindvaren
dohaiñac dira çazpi.

1. çuhurçia.
2. Adimendua.
3. Conseillua.
4. Borthiztasuna.
5. Jaquintasuna.
6. Pietatea.

7. Jaincoaren Beldu-
tasuna.

Cortci Dohat-
sutassunac.

Cortci presuna suer-
te dohatsu direla er-
raiten du gure Salbat-
çaileac bere Euange-
lioan, eta baitira hauc.

1. Gogoz eta boron-
datez probe dire-
nac.
2. Presuna emeac eta
mansoac.
3. Nigar eguiten du-
tenac.
4. Justicia gosse eta

egarri direnac.

5. Misericordia eguiten direnac.
6. Biholtcez jahu direnac.
7. Presuna baquezcoac.
8. Justicia gatic persecucioneac eta trabailluac pairatcen dituztenac.

Bekatuen Diferenciac.

Bi bekatu suerte dira: Originala, eta actuala.

Eta actuala : bata da mortala, eta bertcea veniala.

Bekatv Mortal

burucaguiac.

BEkatu mortal burucaguiac dira çazpi.

1. Vrguillutasuna.
2. Auaricia.
3. Haraguizco bekatua, edo emakhoitasuna.
4. Imbidia.
5. Gula, edo sabeldarrayotasuna.
6. Hasserretassuna.

7. Naguitasuna.

Çazpi bekatu mortalen erremedioac.

çazpi bekatu hauquen contra badira çazpi erremedio.

1. Vrguillutasunaren contra, humiltasuna.
2. Auariciaren contra liberaltasuna.
3. Haraguizco bekatuaren contra, castitatea, emaztetaric apart egoitea.
4. Inbidiaren contra, onheriztea.
5. Gularen so beraniaz-

co ian edanarẽ cõtra,
Abstinencia, neur-
riz iattea eta edatea.

6. Hasserret assunaren
contra, Diligencia,
erne eta iratcarri
icaitea.

Espiritv Saindva-
ren contraco bekatuac.

Espiritu sainduaren
contra direla errai-
ten diren bekatuac di-
ra sey.

1. Jaincoaren miseri-
cordiaz etsitcea eta
desesperatcea.

2. Obra onic gabe salbatuco de la vste iça-
itea ete presumitcea.

3. Eguia iaquinaren eta ezaguturaren cō-
tra ioaitea.

4. Bertceren ontassun espiritualaz damu hartcea.

5. Bekatutan itsuturic eta gogorturic egoi-
tea.

6. Az quen fencan pe-
nitēciaric eguin ga-
be bekatu mortale-
tan hiltcea.

Iaincoaren Aitcinean oihuz mendecu esque dauden bekatuac.

I Aincoaren aitcinean oihuz mẽdecu esque daudela erraiten diren bekatuac dira laur.

1. Gogoan deliberaturic, eta aitcinetic pẽsaturic eguiten den heriotcea.

2. Naturaren contra eguiten den haraguizco bekatua.

3. Probeen gaizqui tratatcea.

4. Cerbitçariey eta lã-

guiley bere soldata-
ren eta iornalarẽ go-
ratcea, eta bortchaz
eduquitcea.

Errailen da laur beka-
tu hauc mendeac es-
que daudela, cerẽ bert-
ce guztien artetic hain
itsusiac eta çucenaren
contracoac bai-tira, nõ
berac bere eguileẽ cõ-
tra iaiquitcen bai-tira.

Bertceren Beka.

tu vquitcen gaituztenac.

BErtceren bekatuac
bertceren direlaric
gu-ere vquiten gaituz-

tenac dira bederatci.

1. Gaizqui conseillat-
cea.
2. Gaizqui manatcea.
3. Gaizqui equitera
narritatcea.
4. Gaizqui equilearen
consentitcea.
5. Lausengatcea.
6. Gaizqui equiten
ducenari lagüntcea.
7. Gaizqui equilearen.
alde iartcen garela
harendefendatcea.
8. Gaizqui equitē due-
la ausatu behar bi-
dean igilic egoitea.
9. Ez ikussi eta ez adi.

tu

tu eguitē due la bert-
ceren falten dissimu-
latcea.
Bekatu hauc bercere-
nac direlaric guere-
re badira, ceren par-
tale guerthatcē bai-
cara.

Arrimaren Etsayac.

Arrimaren etsayac di-
ra hirur : Mundua,
Deabrua, eta Hara-
gia.
Hetaric handiena da
Haragia : ceren Mun-
dua eta Deabrua khen

ditçaquegu gueure ga-
nic baiña ez Haraguia.

Lavr Az Iven finac.

Azquen finac beka-
turic ez eguiteco
gogoan eduqui behar
direnac dira laur.
Lehenbicicoa; Heriot-
ceco orena; Arimaren
gorputcetic partitcean
içanen den eguitecoa
eta herstura.
Bigarrena, Azquen iu-
dicioa gueure bici guz-
tian eguin ditugun be-

Katuez eman beharco
dugun contua.
Hirurgarrena, ifernua:
eta han gaixtoec secu-
lacotz pairatu beharco
dutẽ pena eta dolorea.
Laurgarrena, Parabisua,
Onec eta Iustuec fin
gabe goçatuco duten
loria.

Iaincoac digula hara heltceco
indar dohain eta garacia
Biz hala.

C 2

Bigarren Partea.

Guiristinoac iaquin behar duen Doctrinaren declaracinoa, galdeguinez eta ihardetsiz eguinea.

Guiristinoar en Icenaz,

Lehenbicico Capitulua.

Galdeguitea.

E. Rãdaçu lehẽbicicorić, ea Guiristino çarenz.

Ihardestea.

Bai, Iaincoari esquer.

Galde. Eta nor deitcen
duçu Guiristino?

Ihar. Iesu-Christo Iaunaren fedea eta leguea duena, eta haren arauera bicitcen dena.

Galde. Nondic heldu da Guiristino icen haur?

Ihar. Iesu-Christo gure Iauna ganic, ceiñ baita Iaincoaren seme, eta munduaren Salbatçaille.

Galde. Eta erran baitu çu Iesu-Christoren fedea duena dela

Guiristino: Certan dago principalqui Iesu-Christoren fedea?

Ihar. Bi pontutan.

Galde. Cein dira hec?

Ihar. Bata da Trinitate sainduarẽ misterioa, eta bertcea Iaincoaren semearen Incarnacinoa.

Galde. Cer erran nahi du Trinitate hitz hunec?

Ihar. Iaincobat de la hirur presunatan.

Galde. Eta berriz cer erran nahi du Incarna-

(2

cinoa bertce hitz
hunec ?

Ihar. Hirur presuna he-
taric bigarrena (cein
baita Semea) hara-
guiz beztitu cela,
guiçon eguin, eta hil
gurutcean gure sal-
batceagatic.

Galde. Nola aditcen du-
çu Iaincobat dela
hirur presunatan ?

Ihar. Aditcẽ dut Iaincoa
baithã eztela edirei-
ten Iaincotassun bat,
içaitebat, eta natura-
leça bat baicen, cein
ala baiña baitago hi-

rer presunatan, deit-
cen baitira Aita, Se-
me, eta Espiritu sain-
du.

Galde. Bergatic errraiten
duçu hirur presuna
hec ezterela Jainco
bat baicen?

Thar. Beren hirurec na-
turaleça ber- bat,
içaitebat, eta bothe-
re bat baicen ezpai-
tute.

Gviristinoa-
ren seiñaleaz
Bigaren Capitulua.

Galdequitea.

Cein da Guiristinoa-
ren seiñalea?

Ihardestea.

Gurutce saindua.

Galde. Cergatic?

Ihar. Ceren harequin
equin baitu Iaincoa-
ren semeac gure sal-
bamenduco obra.

Galde. Nola equitẽ du-
çu Gurutcearen sei-
ñalea?

Ihar. Lehenic emai-

ten dut escua belar-
rean errraiten duda-
la : In nomine Patris :
guero bulharretan,
errraiten dudala, Et
Filij : guero esquer-
reco eta escuineco
sorbaldetan, errraiten
duda, Et Spiritus san-
cti : Eta guero azque-
nean escuac elkar-
ganatcen ditut errrai-
ten dudala, Amen Je-
sus.

Galde. Gurutcearen sei-
ñalearen eguiteco
hitz hauc latinez
baitira, cer errã na-

hi dute Euscaraz?

Ihar. Erran nahi dute:
Aitaren, Semearen,
eta Espiritu saindua-
ren icenean, biz hala
Salbatçailea.

Galde. Noiz edo cer
okasinoetan eguin
behar da Gurutceare
seiñalea? Noiz behar
da ceiñatu?

Ihar. Goiceã ohetic iai-
quitcean, arratsean
oheracoan, etchetic
ilquitceã, Eliçan sar-
tcean, oracino errai-
teracoan, othurun-
çatceracoan, obrari

lotcera coan, deuseu
periletan garenean,
cembait icialdurac
hartcen gaituenean,
eta fenean Espiritu
gaistoac tentatcen
gaituen guztietan

Gviristinoa-

ren equinbideaz,
Hirurgarren ca-
pitulua.

Galdequitea.

Er iaquin behar du
Guiristinoac bere
equinbidearen equite-
co?

Ihardestea.

Doctrina Christiana.

Galde. Cer deitcen du-
çu Doctrina Chri-
stiana?

Ihar. Iesu-Christo gure
Iaunac arimaren sal-
bamenduco eracutsi
derauzquigun gau-
çen declaracino bat.

Galde. Cembat parte di-
tu Doctrina hunec?

Ihar. Laur principale-
nac.

Galde. Cein dira hec?

Ihar. Articulu fedez-
coac, Oracinoac, Ma-
namenduac, eta Sa-

garamenduac.

Galde. Bergatic eztira laur baiño gutiago edo guchiago?

Ihar. Beren Guiristinoac salbatua içaitecolçat laur gauça behar baititu bere baithan eduqui: Fedea, Esperança, Caritatea, eta Iaincoaren garacia. Fedezco gauçac bredoã daũca, Esperançazcoac Pater nostean, Caritatezcoac hamar Manamenduetã, eta Iaincoaren garacia.

rẽ ardiestecoac çaz-
pi Sagaramendue-
tan.

Galde. Laur gança hau-
tan sartcen othe da
Guiristinoarẽ eguin
bide guztia?

Ihar. Bai, ceren hautan
eracusten da cer be-
har duguin sinhetsi,
galdeguin, beguira-
tu, eta errecibitu.

Galde. Cer behar dugu
sinhetsi?

Ihar. Articulu fedez-
coetã errraiten dena.

Galde. Cer behar dugu
galdeguin?

Ihar. Oracinoetan dat-
çana.

Galde. Cer behar dugu
beguiratu?

Ihar. Iaincoac eta Eliçac
bere manamendue-
tan manatcen dute-
na.

Galde. Eta cer behar
dugu errecibitu;

Ihar. Eliçaco Sagaramē-
du sainduequin ba-
tean emaiten çaicun
garacia.

Bada oray errepar-
timendu haur hu-
nela ikussiric dit-
çagun declara Credo,

Pater

Paternoster, Ave Maria,
Salve Regina, Mana-
menduac, Sagara-
menduac, eta bertce
gaiñeraco lehenbici-
co partean declaratu
gabe vici ditugun
gauçac. Eta lehenbi-
cicoric gaitecin mi-
ça bredoaz, ceiñetã
baitaude Articulu
federzcoac gure fe-
dearen cimenduac.

D

Fedeaz

Laurgarren capitulua.

Galdeguitea.

Cer finetaco creatu içan da guiçona?

Ihardestea.

Iaincoaren cerbet-çatceco, eta Parabi-suco loriaren ardei-steco.

Galde. Bertçaz ardie-sten da Parabisuco loria?

Ihar. Fedezco, Esperan-çazco, eta caritatez-co obrez.

Galde. Cer da Fedea?

Ihar. Fedea da Iaincoa-

ren dohain bat cei-
ñen bidez sinhesten
baituguc Iaincoa bait-
han, eta halaber Iain-
coac gure Eliça ama
sainduari aguertu
derautça, gauça guz-
tietan.

Galde. Non daude sin-
hetsi behar dituguen
gauçac?

Ihar. Bredoan laburz-
qui bilduric, (lehen-
bicico partean eçar-
ria den beçala): be-
ren hartan ediren
dira articulu fedez-
coac.

Galde. Nork eguin du
bredoa?

Ihar. Hamabi Aposto-
luec eguin çuten, eta
den beçala ordena-
tu, eta halatan da ha-
mabi articuluetã er-
repartitua. Eta hama-
bi hautan sartcen da
cenbait bertce pon-
turi ere, lehenbici-
co partean erran den
beçala.

Ikus deçagun bada
oray cer maneraz eta
nola aditcẽ diren bre-
doan dauden articu-
luac.

Credoan Dav-
den articulu fedez-
coen declara inoa.

Bortzgarren ca-
pitulua.

Galdequitea.

ERran duçu Credoa-
ren lehenbicico ar-
ticuluan Iaincoa ba-
ithan sinhesten du-
çula: cer aditcen du-
çu Iaincoaren ice-
naz?

Ihardestea.

Aditcen dut Iaincoa
dela Iaun bat guciz
botheretsua, guciz

ona, guciz iaquinsu-
na, eta gauça guztiẽ
hastea eta fina.

Galde. Iaincoa cergatic
deitcen da Aita?

Ihar. Ceren Trinitate
sainduaren lehẽ pre-
sunac egundaiñoz
gueroztic engen-
dratcen baitu bere
sustãciatic seme bat
bere iduritacoa.

Galde. Nola aditcen du-
çu Iaincoa dela gu-
ciz botheretsua?

Ihar. Aditcen dut ba-
duela escu nahi duẽ
guztiaren equiteco,

eta bere botherea-
ren indarrez creatu
içan dituela ezden-
setaric munduan di-
ren gauça guztiac,
ceriia, lurra, aguerí
diren gauçac, eta
aguerí eztirenac ere
bay.

Galde. Nola aditcen du-
çu bigarrẽ articulua
errailen denean: Eta
Iesu-Christo haren
seme bakoitz gure
Iauna baithan?

Ihar. Aditcen dut Tri-
nitate sainduaren bi-
garren presuna dela

Aita cerucoaren se-
me bakoitça, egun-
dainoz gueroztic ha-
ren sustanciatic en-
gendratua, cein bai-
ta Aitaren berdin
gauça guztietan: Ai-
ta beçain ongui Iain-
co, haste eta fin ga-
beco, guciz bothe-
retsu, guciz on, gu-
ciz iaquinsun, Creat-
çaille, Salbatçaille,
eta gure Iaun.

Galde. Nola aditcen du-
çu hirurgarren arti-
culua erraiten de-
nean: Cein concebi-

tu baitcen Espiritu
saindvaren obraz,
sorthu cen Marea
Vergina ganic?

Ihar. Aditcen dut Jain-
coaren seme bakoitz
hura delarie Jainco
eguiazco, dela hala-
ber guiçon eguiaz-
co: ceren beztitu
baitcẽ haraguiz Ver-
gina Mariaren sabe-
lean, ez ordea gui-
çonaren obraz baiña
bai Espiritu saindua-
ren vertutez, guel-
ditcen cela haren
ama erdi baiño lehẽ

Virgina, erditcean,
eta erdiz guero ere.

Galde. Nola aditcen du-
çu laur garren arti-
culua, errairen de-
nean: Pairatu çuen
Põcio Pilaturen ma-
nuaren azpian, cru-
cificatu çuten, hil
cen, eta ehorci çu-
ten?

Ihar. Jesu-Christo gure
Jaunac pairatu çue-
la ainhitz gaitz Pon-
cio Pilatus Judeaco
Gobernadoreac sen-
tencia ematic, eta
harc açota araciric,

eta arancezco koroa
buriian eçarriric, it-
çatu çutela gurut-
cean, eta hartan hil
cela bere odol guz-
tia issuriric, eta guero
gurutcetic erautsiric
ehorci çutela thom-
ba berri betetan.

Galde. Nola aditcen du-
çu bortzgarrena, er-
raiten denean: Iautsi
cen iferuetara, Iai-
qui cẽ biciric hirur-
garren egunean hi-
len artetic?

Ihar. Iesu-Christo gure
Iaunaren gorputça

thõ ban barrena cet-
çan bizquitartean,
iautsi cela haren ari-
ma ifernuetara, er-
ran nahi da, ez con-
denatuen ifernura,
baiña lurraren bar-
reneco leku behera
batçuetara, cein dei
baititezque limboac,
eta handic athera ci-
tuela han haren et-
hortçearen beguira
ceuden Sainduen
arimac : Eta guero
hirur garren eguneã
(cein baitcen Igan-
dea) iaiquí cela bi-

ciric loria handiare-
quin.

Galde. Nola aditcen
duçu seigarrena, er-
raiten denean: Ikan
cen ceruetara, iarri-
ric dago Iainco Aita
bothere guztia due-
naren escuineco al-
dean?

Ihar. Iesu-Christo gu-
re Iauna biciric iai-
quiz gueroz egui-
nic bere Apostolue-
quin berroguei egũ,
ikan cela hequen
buriian bera bere
botherez ceruric

gorenera : Eta Aingueru guztiac ira-
ga nic iarri cela bere
Aitaren escuñeco
aldean ; erran nahi
da Aitaren berdin
eta pare, Aita be-
çanbat loria eta ho-
rexequin.

Galde. Nola aditcen du-
çu çazpigarrena er-
raiten denean : Han-
dic ethorrico da hi-
len eta bicien iul-
gatcera ?

Ihar. Jesu-Christo guere
Jauna iautsico dela
munduaren azquen

finean cerutic maie-
state handiarequin,
egundaiñoco guiçõ
eta emazte guztien
iulgatcera, eta bat-
bederari emanen
dioela bere obren
arauaz bere merecia,
oney seculaco loria,
eta gaixtoey secula-
co ifernua.

Galde. Nola aditcẽ du-
çu çortci garrena, er-
raiten denean: Sin-
hestendut Espiritu
saindua baithan?

Ihar. Sinhetsi behar du-
gula ecen Trinitate

saindueren hirurgar-
ren presuna dela Es-
piritu saindua, cei-
ñec baitu bere et-
horquia Aita eta Se-
mea ganic, gauça
guztietã hequin pa-
re eta berdin: Erran
nahi da, Aita eta Se-
mea beçain onqui
dela Espiritu saindua
ere Jainco equiaz-
co, haste eta fin gabe,
guztiz botheretsu,
guztiz on, guztiz
iaquinsun, gauça
guztien breatçaille
eta Jaun. Nola

Galde. Nola aditcen duçu bederatci garrena errraiten denean, Eliça catholica saindua?

Ihar. Sinhetsi behar dugula munduan dela equiazco Eliça bat, erran nahi da, Guiristino fidelen beltçarre bat, compainia bat, eta batassun bat, ceinetan sartcen baitira bathayatu içã direnac, eta Jaincoaren fidea eta leguea eduquitcen duten guztiac.

Galde. Nola dioçu Eliça bat dela, munduan aiñhitz Eliça denaz queroz?

Ihar. Eliça erraiten dudanean ez naiz minço harriz eta çurez eguinac diren Eliçez, baiña minço naiz Eliça material hetan biltcen diren iendeff bathayatuaz, fede eta legue baten azpian biaitcen denaz, ceinec eguiten baitu Eliça ~~ba~~ comunsqui Eliça Catholica deitcẽ dena.

Galde. Eguiazco Eliça
hunen eçagutceco
markac eta seiñaleac
cein dira eta cem-
bat?

Ihar. Hirur: Battussuna,
saindutassuna, eta
generaltassuna: Er-
ran nahi da, Eliça de-
la bat, saindu, eta
guztietara hedatua.

Galde. Nola aditcen du-
çu Eliçaren battissu-
na?

Ihar. Aditcen dut Gui-
ristino fidel guztiec
fedebat, doctrina bat,
eta Sagaramenduen

partaletassun bat bai-
cen eztutela bere ar-
tean eduquitcen : Eta
batassun hartan bi-
ci direla guztiac bu-
ruçagui batẽ gober-
nuaren azpian, cein
baita Erromaco Apta
saindua, lurreã Jain-
coaren lekuarẽ edu-
quitçaillea, eta ha-
ren eguiazco Bica-
rioa.

Galde. Nola aditcen du-
çu Eliçaren saindu-
tassuna, errailen de-
rean Eliça dela sain-
du ?

Ihar. Lehẽbicicoric aditcen dut Eliça dela saindu, ceren haren buruçagui ikusten eztena (cein baita Iaincoa) Saindua baita: Bigarrena, ceren fedea eta leguea baititu sainduac: Hirurgarrena, ceren edireiten baita bethiere eliçan (erran nahi da Guiristinoen arteã) fedez eta leguez beçala obraz ere saindu denic: Halaco moldez ecen Eliça hunetaric cãpoan Mai-

ruen, Turcoen, eta
bertce halaco iẽdeẽ
artean ecin dateque
equiazco saindutas-
sunic.

Galde. Nola aditcen du-
çu Eliçaren general-
tassuna?

Ihar. Aditcen dut Gui-
risticoez eguiten dẽ
Eliça haur mun duan
banatua eta barraya-
tua dela: baiña barra-
yatua içã agatic no-
la guztiec baitute fe-
de bat, legue bat, eta
bereuçagui bat, hala
guztiec eguiten du-

tela Eliçabat eta
Guiristinotassun bat

Galde. Articulu hune-
tan bereau erran du-
çu, sinhesten duçula
Sainduen partaletas-
suna: ber aditcẽ du-
çu Sainduen partale-
tassunaz?

Ihar. Aditcen dut Gui-
ristino fidel guztiec
badutela parte batac
bertcearen oracino-
etan, eta bertce obra
on guztietan, nola
gorputzeco, miem-
broec ere içaitẽ bai-
tute goço eta parte

elkarren ontassunetan.

Galde. Nola aditcen du-
çu hamargarren ar-
ticulua, errairen de-
nean, bekatuen bar-
kamendua?

Ihar. Edireiten dela Eli-
çã bekatuen eguiaz-
co barkamẽdua Sa-
garamendu saindu̇ẽ
verthutez: halaco
moldez ecen nehor
bekatuz bethea,
Iaincoarequin etsai-
tua, eta ifernuco
penetara condena-
tua egon agatic ere,
bada Eliçan behar

den errremedio guz-
tia.

Galde. Nola aditcen du-
çu hamabigarrena
errailē denean, Be-
thiere iraunen duen
bicitcea?

Ihar. Aditcen dut mun-
du hunetaco bicitce
bat fin gabecoa, eta
onençat ontasunez
eta dohainez be-
thea.

Galde. Ber erran nahi
du AMEN hitz hu-
nec?

Ihar. Leku hunetan hā-
bat nola, hala da

eguiaz qui : Edo, hala
sinhesten dut nola
erraiten baitut.

Pater noste-
raren declaracinoa,
Seigarren ca-
pitulua.

Galdeguitea.

HVneraiñocoã min-
çatu gara Fedeari
dagotçan gauçez, orai
Esperançari vquitcen
çaitçanac hehar ditugu
declaratu : Eta hartara-
cotçat erradaçu ; ber
da Esperança ?

Ihardesta.

Esperãça da verthu-
tebat ceinec emaiten
baiteraucu fidancia hã-
di bat Iaincoaren fabo-
rearequin batean ceru-
co loriaren ardiesteco.

Galde. Noren baithã be-
har dugu gueure es-
perança ecarri eta
edu gui?

Ihar. Iainco eguiazcoa
baithan.

Galde. Ber gança vste
dugu ardietsi haren
ganic?

Ihar. Armaco eta gor-
putzeco behar ditu-

gun guztiac.

Galde. Cer dira behar di-
tugun gauça hec?

Ihar. Pater nosterean
daũçanac, liburu hu-
nen lehẽbicico par-
tean eçarria den be-
çala: Eta oracino har-
tan edireiten dira
gauça hec guztiac
laburzqui.

Galde. Bada orai behar
dugu Pater noster haur
declaratu. Eta lehẽ-
bicicoric erradaçu:
Cergatic erraiten ~~ha~~ da
oracino hunen ha-
stean, gure Aita ce-

rüetan çaudena?

Ihar. Erraiten da hasteã
guri aditcera emai-
teagatic esperança
ahal duquegula ecẽ
Iaincoac ençunen
gaituela gueure ot-
hoitcetan, gure aita
denaz gueroztic.

Galde. Cergatic deitcen
duçu Iaincoa gure
aita?

Ihar. Ceren hura baita
gure aita eguiazcoa,
bataz ceren harc
creatu eta munduan
eçarri baicaitu; eta
berriz bertcea, ce-

ren beregainqui eta
bertce guztien gai-
netic gu Guiristi-
noac bere seme eta
bere etcheco baica-
dutça.

Galde. Cergatic erraitẽ
dugu ceriietan çau-
dena?

Ihar. Ceren ceriia bai-
ta munduco lekuric
ohoratuena, eta
ikussiric han dagoe-
la creatura guztien
Iaun eta gobernari
beçala, ohore ekar
diaçogun.

Galde. Cer errã nahi du

lehenbicico othoit-
çac, erraiten deneã:
Erabil bedi saindu-
qui çure icena?

Ihar. Erran nahi du, no-
la Iaincoaren icena
baita ona eta oho-
rezcoa, barraya da-
dila icen hura fama
handiarequin mun-
du guztitic, eta
erabil dadila guz-
tien ahoetan hain
gauça sainduari da-
gocan ohorearequin
eta erreberenciare-
quin.

Galde. Ber erran nahi

du, ethor bedi çure
erresuma?

Ihar. Nola Iaincoaren
erresuma baita ceru-
co loria, hemẽ egui-
ten diogu othoitz
eman diaçagula lo-
ria hura, eta eguin
gaitçala lehen baiño
lehen bere ceruco
erresumaco ontas-
sun handi hetan par-
tale.

Galde. Ber erran nahi
du, Eguin bedi çure
borondatea ceruan
beçala lurrean ere?

Ihar. Erran nahi du emã
dia-

çagula garacia eta
fabore haren mana-
mendu sainduen be-
guiratceco, borõda-
tearen complitceco
eta guztietan obe-
diẽt, cerüan Aingue-
rüac diren beçala,
içaiteco.

Galde. Cer erran nahi
du, Iguçu egun gure
eguneco oguia?

Ihar. Errã nahi du, othoi
haz gaitçala, eta emã
diaçagula behar du-
gun mantenüa, hala
arimacoa nola gor-
putcecoa. Eta arima-

co manteniia edo
oguia da Iaincoaren
hitz saindua predi-
cuetan declaratcen
dena, edo liburuetan
iracurtcen duguna:
Eta halaber Sagara-
mendu sainduac, ce-
ren hequin batean
hartzen eta mante-
natcẽ da arima Iain-
coaren garaciã. Gor-
puitçaren oguia da
cer-ere biitceco
biända eta bestimen-
da behar baita.

Galde. Ber erran nahi
du, Barka diatçagu-

çu gueure çorrac,
guc gure gana çor-
dun direnei barkat-
cen derauztegũ be-
çala ?

Ihar. Hemen eguiten
diogu othoitz Iãgoi-
coari barka diatça-
gula gueure beka-
tuac, guc gaizqui
eguiten deraucute-
nei barkatcen de-
rauztegun becala e-
guitẽ derauzqui gutẽ
faltac. Eta hunetã e-
maitẽda aditcera ez-
terauzquigula Iain-
coac guri barkatuco

eguiten ditugun be-
katuac, baldin guc
barkatcen ezpadio-
gu gueure etsayari
eguiten deraucũ bi-
degabea.

Galde. Cer erran nahi
du, ez caitçaçula vtz
tentamendutã erort-
cera?

Ihar. Erran nahi du no-
la baicara flaco huts
eguiten eta erort-
cen errax, eguiten
diogu othoitz Ian-
goicoari ezcaitçala
vtz tentatcera: Eta
vtzten gaituenean
ere digula indar eta

garaciá tentamendu
hequien garaitceco,
eta victorios guel-
ditceco.

Galde. Ber erran nahi
du, Aitcitic beguira
gaitçaçu gaitcetic?

Ihar. Eguiten diogu
othoitz Iaincoari be-
guira gaitçala mun-
du hunetaco gaitz,
peril, fortuna eta in-
contru gaixto suerte
guztietaric.

Galde. AMEN hitz hu-
nec cer erran nahi
du Euscaraz?

Ihar. Leku hunetan hã-

bat nola, hala biz:
Edo, hala guertha
daquidala nola ot-
hoitz eguitẽ baitut.
Galde. Oracino haur
nore eguina da?
Ihar. Iesu-Christo gure
Salbatçailleac, eta
bere ahoaz-beraz
berac eracutsia.
Galde. Certaco eguin
çuen oracino haur?
Ihar. Gueri eracusteco
cer moldez eguin
hehar diogũ othoitz
Iaincoari, eta cer gal-
deguin gueure ot-
hoitcetã: Ceren ora-
cino hunec eduquit-

cen du bere baithan
laburzqui cerere gal-
deguin ahal baitiaça-
yogu Iaincoari, eta
hura guztia dago
çazpi othoitceta bil-
dua: Lehẽ laurac on-
tassunaren ardiestez
minço dira, eta bert-
ce hirurac gaitçaren
eta kaltearen khent-
ceaz.

Galde. Declara eçaçu
hobequiago cer on-
tassun diren galde-
guiten ditugun, laur
ontassũ horeic, eta ha-
laber cer gaitz diren

khendu nahi ditugu
hirur gaitz horiec?

Ihar. Ontasunez denaz
baçanbatean, lehen-
bicico galdequiten-
dugun ontasuna da
ohora eta lauda da-
din Jaincoa, erraiten
dugula: Erabil bedi
sainduqui çure icena.
Bigarrena, gure ani-
maren salbamendua,
erraiten dugula: Ethor
bedi çure erresuma.
Hirurgarrena, salba-
menduaren ardiesteco
garaciа, erraiten dugu-
la: Eguin bedi çure bo-

rondatea.

Laurgarrena, gara-
cia hurren gueure bai-
than eduquiteco in-
darra eta soslengua, er-
raiten dugula : Iguçu
egun gure egueneco
oguia.

Gaitcez denaz beça-
batean lehẽbicico gal-
deguitean erraiten dio-
gu Jaincoari khen diat-
çagula iragan diren
gaitçac, eun baitira
oraiñocoan eguin ditu-
gun bekatuac, erraiten
dugula : Barka diatça-
guçu gueure çorrac.

Bigarrenean errailẽ diogu beguira gaitçala ethorquiçuneco gaitcetaric, erran nahi du tentamenduetaric, erraiten dugula : Ez caitçaçula vtz tentamendutan erortcera.

Hirurgarrenean eta azqueneã othoitz eguiten diogu beguira gaitçala orai presenteon sentitcen ditugun gaitz guztietaric, errailẽ dugula : Aitatic beguira gaitcaçu gaitcetic.

Ave Mariaren eta Salue Reginaren declaracinoa.

Cazpi-garren capitulua.

Galdeguitea.

Er oracino erraiten ohi duçu Pater nosteraren ondoan?

Ihardestea.

Andre dana Mariaren salutacinoa, cein deitcen baita, Ave Maria: Eta guero bertce oracino bat ere bai, cein baita, Salue Regina, liburu hunen lehenbicico par-

tean diren beçala.

Galde. Cergatic erraitē
da Pater nosteraren
ondoan Aue Maria?

Ihar. Ceren Iaincoaz le-
kora Sainduric hā-
diena Andre dana
Maria baita, eta han-
batenarequin ararte-
coric ere hoberena.
Eta halatan eguiten
diogu othoitz ar-
diets diaçagula bere
seme Iauna ganic
arimaco eta gorput-
ceco behar dugun
garacia eta faborea.

Galde. Oracino haur

nore eguina da?

Ihar. Partebat eguin du
Aingueru Gabrie-
lec, bertce parte bat
Santa Elizabetec, eta
akabatcea Eliça ama
sainduac Espiritu
sainduaren conseil-
luz.

Galde. Cergatic salutat-
cen dugu virgina
Maria oracino hu-
netçaz?

Ihar. Ceren esperança
baitugu atseguin
hartcen duela hitz
hauquen ençuteaz,
ikussiric ecen hauc

erran ceitçanean
beztitu cela hara-
guiz Iaincoaren se-
mea haren sabel sa-
cratuan.

Galde. Cergatic deitcen
da virgina Maria ga-
raciaz bethea?

Ihar. Bataz ceren ez-
paitçuen egundaiño
ican bekaturic, ez
eta bekaturen cut-
suric ere, ez morta-
lic, ez venialic, eta ez
are originalic edo
ethorquizcoric ere:
Eta berriz bertcea,
ceren nola bertce

saindu guztiac baiño
gayago baitcen, ha-
la bertce guztiec bai-
ño abãtaillatuquiago
Espiritu sainduaren
dohaiñac eta gara-
ciac ere içan baitci-
tuen.

Galde. Bergatic erraitcen
diogu, Benedicatua
çara emaztcen ar-
tean?

Ihar. Beren egundai-
ño munduan içan
eta içanen diren
emazte guztiec bai-
ño harc berac ohore
laudorio eta ontassũ

guehiago baitu bere
baithan.

Galde. Cein da virgina
Andre hunen laudo-
rioric eta ohoreric
handiena eta princi-
palena?

Ihar. Amatasuna virgi-
natasunarequin ba-
tean: ceren cein du-
que abantail handia-
goric Jaincoaren
ama eta virgina içai-
tea baiño.

Galde. Cer erran nahi
du, Benedicatua da
çure sabeleco frui-
tua IESVS.

Erran

Ihar. Erran nahi du ecē
Virgina bere baithā lau
datcecoa dela, eta are
guehiago bere fruitua
ere IESVS dohain eta
garacia guztiez com-
plitua duela.

Galde. IESVS hitz hunec
cer erran nahi du?

Ihar. Hambat nola Sal-
batcaillea.

Galde. Bergatic deitcen
da Salbatçaille?

Ihar. Beren bere Pas-
sione saindüaren ver-
thutez etsai gaixtoa-
ren botheretic (bere
aldetic denaz beçan-

batean) salbatu eta at-
hera baicaitu.

Galde. Declara itçaçu
orai laburzqui Aue Ma-
riaren gaiñeraco hit-
çac.

Ihar. Gaiñeracoac dira
othoitcezcoac, nola
lehenac içan baitira
laudoriozcoac. Eta az-
quẽ hitz hautã othoitz
eguiten diogu Andre
dana Maria Virginari
Iaincoaren ama denaz
gueroz, ararteco on
guertha daquigula be-
thiere bere seme Iauna
gana, eta guztien gai-

ñetic gueutse heriotce-
co orenean.

Galde. Erradaçu orai,
Norc eguina da Salue
Regina?

Ihar. Eliça ama sain-
duac.

Galde. Certaco?

Ihar. Virgina Mariaren
laudatceco, eta laudat-
cen dugula ararteco
on guertha daquigula
othoitz eguiteco.

Iaincoaren

manamenduen de-
claracinoa,

Cortcigarren Capitulua.

Galdeguitea.

JEdeari eta Esperan-
çari dagotçã gauçac
(cein baitira articulu
fedezcoac, eta oraci-
noac) declaratu ditu-
gunaz gueroz, minça
gaitecin orai Carita-
teari dagotçanez, cein
baitira Iaincoaren ma-
namendu sainduac. Er-
radaçu bada lehenic,

cer da Caritatea.

Ihardestea.

Caritatea da verthute
bat ceiñez onhesten
baitugu Iaincoa gauça
guztien gaiñetic, eta
gueure Guiristino lagu-
na gueure buriia beça-
la Iaincoa gatic.
Galde. Certan ezagut-
cen da ea nehorc Iain-
coa ganaco caritatea
eta amorioa ba-duenz.
Ihar. Haren manamen-
du sainduen beguirat-
cean eta complitcean.
Galde. Iaquin behar da
bada nola aditu behar

derien manamenduac :
eta lehenic erradaçu,
nola aditcen duçu le-
henbicico manamen-
dua : Iainco bat dela
sinhetsiric hura bera
gança guztien gaiñetic
onhets, adora, eta cer-
bitça deçagula ?
Ihar. Bi parte ditu ma-
namendu hunec : le-
henbicicoan anisatcen
gaitu Iaincoac hura be-
ra dela gure eguiazco
Iauna, guc dhoratu,
adoratu, cerbitçatu, eta
Iaincotçat (bertce guz-
tiac otsoric) eduqui be-

har duguna. Bigarren
partean manatcen gai-
tu eztaguigula Idoloric
lehenagoco Iẽtilec eta
Paganoec beçala, cei-
ñec eguiten baitcituz-
ten imagina batçuc, er-
ran nahi da guiçonen
iduri batçuc vrrez, ci-
lharrez, çurez, harriz,
eta bertce añhitz ma-
teriaz, eta hain ciren
erho eta itsu ecen ima-
gina hec (deitcen bai-
titugu Idoloac) Iain-
cotçat eduquitcen, eta
Iainco beçala adorat-
cen eta ohoratcen bait-

cituzten.

Galde. Saindüen imagi-
nac Eliçan eduquitcea,
eta hei belhauricat-
cea, manamendu hu-
nen contra othe da?

Ihar. Ez segur: beren
badaquigu imagina hec
curez edo harriz egui-
nac direla, eta hec be-
rec eztutela bere bai-
than verthuteric, eta ez
indarric gure faborat-
ceco: Baiña nola cerüan
dauden Saindu eguiaz-
coez orhoit aracitcen
baicaituzte, eta hequen
idüria representatcen

bai- teraucute, eta re-
presentatce edo or-
hoitce harc debocinoa
berretcen eta iratçart-
cen baiteraucu, hala-
tan iratçarçaille, or-
hoitçaille, eta eguiaz-
co Sainduen represen-
tatçaille beçala oho-
ratcen eta adoratcen
dituqui imaginac.

Galde. Nore eguiten du
huts lehẽbicico mana-
mendu hunen contra?

Ihar. Paganoec, Here-
ticoec, Superstitciosec,
eta guztiz- ere Sorgui-
nec.

Galde. Sorguinac cer
cende dira, eta nola
eguiten dute huts le-
henbicico manamendu
hunen contra?

Ihar. Sorguinac dira iẽ-
de thailu batguc cei-
ñec (diotenez) arnegat-
cen baitute bere egui-
azco Iaincoaz, fedeaz,
legueaz, errecibitu du-
ten Bathayoaz, Aita-
amaz, eta Eliçaco gau-
ça guztiez: eta guero
hartcen dute bere iaun
eta nabussi deabrua,
adoratcen dute, cer-
bitçatcen dute, eta ha-

ren borondatearen ara-
uaz (bera laguntzen
çayela) eguiten dute
ahal daguiten gaizqui
guztia, guztiz-erehaur-
retan, eta lurreco frui-
tuetan. Eta halatan hec
dira munduan diren
ienderic gaixtoenac,
Iaincoz eta munduz
erratcea mereci dute-
nac.

Gald. Supersticiosec no-
la edo certan huts egui-
ten dute?

Ihar. Iaincoac eta ha-
ren Eliçac ordenatutzic
eta erreabituric dadut-

çan ciremoniez, oraci-
noez, eta erremedioez
ez contentez eta ez fi-
daz, bertce ciremonia,
oracino, eta erremedio
molde batçuetara la-
ster eguiteaz, eta he-
quen vsateaz.

Galde. Nereticoec nola
eguiten dute huts?

Ihar. Fedebat, leguebat,
Eliçabat, eta Eliçaren
buruçaguibat baicen
ezteiaric (cein baita Er-
romaco Apta saindua)
hec hura vkhateric, fe-
dea eta legueа bere an-
çu, bere borondatera

eta libertatera behar
ezten beçala declarat-
cen bai-tituzte.

Galde. Paganoec nola
eguiten dute huts?

Ihar. Iguzquia, Ihar-
guia, vrrez edo cilhar-
rez eguinicaco figurac
Iaincotçat hartcen eta
adoratcen bai-tituzte,
idurituric ecẽ hec dire-
la eguiazco Iaincoac.

Galde. Nola aditcen du-
çu bigarren manamen-
dua, Arneguric, cinic,
edo iuramenturic va-
noqui eta premia gabe
eztaguigula?

Ihar. Cin edo iuramentu eguitea nola baita Iaincoa gure errauaren lekhuco ekhartcea, aditcen dut cina eguin behar dela eçin bertcez (midiçina hartcen den beçala) ez premia gabe, ez gueçurraren gaiñean, ez gaizqui equiteco contuan, ezeta ez compliteco borondatearequin ere.

Galde. Nola aditcen duçu hirurgarrena, Igandeac eta bertce Bestac beguira dituçagula.

Ihar. Eztela astelegu-

netan beçala lanean
eta trabailluan ibili be-
har Bestetan, baiña be-
har dela ioan eliçara
Meca, vesperac, eta
bertce eliçaco officioac
ençun, debocinotan
eta obra onetan em-
plegatu, aste guztico
bekatuez barkamendu
escatcen garela, eta ait-
cinerat erortcetic be-
guira gaitçala Iaincoa-
ri othoitz eguiten dio-
gula.

Galde. Nola aditcen du-
çu laur garrena, gueu-
re burhasoac ohora dit-

çagula?

Ihar. Aditcẽ dut gueu-
re Aita-amac gauça iu-
stu guztietan obeditu
behar ditugula, corte-
sia handiarequin min-
çatu behar gatçaizte-
la, eta are guehiago be-
harrean daudeñean fa-
boratu behar ditugula,
ahal daguigun lekurai-
ño: ceren Iaincoaz le-
kora hetaric baitugu
mundu hunetaco bi-
citcea eta içaitea, eta
pena handirequin ha-
ci bai-caituzte. Hala-
ber aditcen dut oho-
ratu

ratu eta obeditu behar
dituguela gueuroc bai-
ño ſaharragoac, eta
Eliſa-gueſonac, eta car-
gutan diren guztiac,
hala espiritualecoac
nola temporalecoac.
Galde. Nola aditcen
duſu bortz garrena,
Jehor hil ez teſaguela?
Ihar. Aditcen dut eztu-
gula nehor hil behar, e-
ta ez colpatu edo ceha-
tu ere: eta are quehiago
eztiogula nehori edu-
qui behar gaitcerizco-
ric, borondate gaiztoric

eta ez eguin liscarric,
eta ez calterik ere.

Galde. Nola aditcen du-
çu seigarren manamẽ-
dua, haraguiçco obrarik
ezcontçaz campoan ez-
taguiçula?

Ihar. Aditcen dut pre-
suna ezconduez ba-
duquetela elkarrequin
parte eta ezagutça: bai-
ña ezconduac eztire-
nen arteco haraguiz-
co obrac, eta are gue-
hiago bessarcac, mu-
suac, eta bertce deson-
hesqui huquitce guz-
tiac ere bekatu direla..

Galde. Nola aditcen du-
çu çazpigarrena, deus
ebats eztecagula?
Ihar. Aditcen dut Bert-
ceren onic eztuguela
ebatsi behar, eta ez ia-
bearen borondatearen
contra eduqui. Eztugu-
la halaber contüan, pi-
suan, neurrian, sal-eros-
ietan, auenicoetan, eta
bertce hartu-emanetan
falseriaric edo engana-
menduric eguin behar,
ez eta nekaçaleen edo
cerbitçarien iornalic e-
do soldataric ere gora-
turic eta bortchaturic

eduqui.

Galde. Nola aditcen duçu çortcigarrena, Nehori falseriaric erauz eztiaçogula?

Ihar. Aditcen dut eztugula nehor falsoqui acu satu behar, eztiogula fama gaixtoric edo desohoveric gueure mihiaz nehori eman behar: eztugula gueçurric erran behar, ez maradicioneric egotci, eta ez escarnioric equin. Finean nola nahi bai-tugu bertceac gutçaz minça ditecin,

hala guc ere bertcez
behar dugula minça-
tu.

Galde. Nola aditcen di-
tuçu bederatci eta ha-
mar-garren manamen-
duac, bertceren sen-
harric edo emazteric
desira ezteçagula: eta,
lagunaren onhasuna-
ri guthicia ez-caquit-
çala?

Ihar. Bi manamendu
azquen hautan aditce-
ra amaiten çaicu ecen
gaizqui obratcea be-
çala gaizqui desirat-
cea ere bekatu dela,

eta Iaincoac campoco obra beçain ongui barreneco guthicia ikustẽ duela. Eta nola seigarren eta çazpigarrẽ manamenduetan debecatu baitcituen haraguizco obrac, eta bertceren onen eduquitceac, orai bederatci-garrenean, eta hamar-garrenean bi gauça hequen desirac eta guthiciac debecatcen ditu.

Galde. Hamar manamẽduac hunela declaratu ditugunaz gueroz, erradaçu orai: Norc eman

ditu hamar manamen-
du hauc?

Ihar. Iaincoac berac
eman cituen legue ça-
harrean, eta guero Ie-
su-Christo gure Iaunac
confirmatu eta ontçat
eduqui ditu legue ber-
rian.

Galde. Laburzqui min-
çatcera cer eduquitcen
dute bere baithan ma-
namendu hauc?

Ihar. Cer-ere eguin be-
har bai-ta Iaincoaren
eta Guiristino laguna-
ren alderacotçat. Iain-
coaren alderatcoa le-

hembicico hirur mana-
menduetan da, eta Gui-
ristino lagunarequicoa
azquen çazpietan.

Galde. Declara eçaçu
nola?

Ihar. Iaincoaren alde-
racotçat eguin hehar
diren gauçac hauc dira:
Iaincoa behar dela oho
ratu eta cerbitçatu; ha-
ren icen saindua ez te-
la vanoqui erabili be-
har; eta Igandea on-
gui eta sainduqui be-
har dela beguiratu.
Eta hirur gauça hauc
daude lehen hirur

manamenduetan. Guero Guiristino lagunarẽ alderacotçat eguin behar diren gauçac dira hauc: dagotenei ohore emaitea, nehori bere presunan eta onetan hitcez, gogoz, eta obraz ere calteric ez eguitea: Eta gauça hauc azqueneco çazpi manamenduetan dauntça.

Galde. Certçaz complitcen dira hamar manamendu hauc.

Ihar. Caritateaz eta amorioaz. Eta halatan

erraiten du gure Salbatçailleac, leguez guztia bi pontutan dagoela.

Galde. Cein dira bi pontu hec?

Ihar. Jaincoaren onhestea gançat guztien gaiñetic, eta guero gueure Iuristino laguna gueure buruia beçala.

Galde. Leguez guztia bi pontu hautan dagoenaz gueroz cergatic ibentcen dira hainbat manamendu?

Ihar. Iuri geherogui eracusteagatic nola eta

cer gaucatan behar di-
ren Iaincoa eta Guiri-
stino laguna onhetsi:
Ceren baldin bide be-
cala Iaincoa onhesten
badugu, cerbitçatuco
ere badugu, eta bai ha-
ren icen saindua oho-
ratuco, eta Igande-egu-
na ere saindugui be-
guiratuco: Eta berriz
bertce alde, baldin
gueure Guiristino la-
guna orgui onhesten
ba-dugu, falta gabe
ohoratuco ere dugu,
eztugu hilen, eztiogu
calterik eguiten, ezlis-

gu deus ebatsico, ez-ca
ra haren contra minça-
tuco, ez-tugu haren
emazteren eta ez onen
ere guticia gaixtoric
içanen: fineã gueuret-
çat beçala haren alde-
racotçat ere goberna-
tuco gara.

Galde. Manamẽdu hauc
beguiratu gabe ahal
dohaque nehor Parabi-
sura?

Ihar. Ez: hauc behar di-
tu beguiratu eta com-
plitu Parabisura ioan
nahi duenac, cerẽ bert-
ce bideric ez-paita.

Elizaco Saga-
ramenduen de-
claracinoa.

Bederatci garren capitulua.

Galdeguitea.

Jdeari, Esperançari, eta Caritateari dagotçã gançac (cein baitira articulu federcoac oracinoac, eta manamenduac) declaratu ditugunaz gueroz, behar dugu orai Jaincoaren garaciaren ardiestico gançez minçatu.

Erradaçu bada, Iain-
coaren garaciaren ar-
diesteco, eta ardietsiz
guero haren gueure
baithan eduquitceco
cer gauça behar ditugu
errecibitu?

Ihardestea. Eliçaco Saga-
ramendu sainduac.

Galde. Cer da Sagara-
mendua?

Ihar. Seiñale bat cam-
potic agueri dena, cei-
nec barrenean emai-
ten baitu Iaincoaren
garacia agueri eztena.

Galde. Erran baita le-
henbicico parteā ecen

Bathayoa dela lehen
Sagaramendua: Cer er-
ran nahi du Bathayoa
hitz hunec?

Ihar. Erran nahi du gar-
bitcea, ikuztea, jahut-
cea: eta handic du be-
re icena ceren Batha-
yoac garbitcen du ani-
ma bekatu originaletic,
eta are guehiago bet-
hatcen du Iaincoaren
dohainez eta garaciaz.
Orduan sartcen gara
Elican, eta eguiten ga-
ra Iaincoarē seme ado-
ptiuo, eta gay Parabesu-
co loriaren ardiesteco.

Galde. Bigarren Sagara-
menduarẽ icenac (cein
baita Confirmacinoa)
cer erran nahi du, eta
cer eguiten du gure
baithan?

Ihar. Erran nahi du hã-
bat nola fermu eta finco
eçartea: Eta handic du
bere icena, cerẽ batha-
yatuei berretcẽ deraue
Iaincoaren garacia, eta
emaiten deraue etsai
gaixto guztien contra-
co fermutassun han-
di bat, eta are Fe-
de sainduaren man-
tenatceco, eta Iain-
coa

coa gatic biciaren (be-
har ba-da) emaiteco
esportçua eta ausart-
cia.

Galde. Cer eguiten du
gure baithan hirurgar-
ren sagaramenduac,
cein baita Gorputz
saindua?

Thar. Emaiten deraucu
Iaincoaren garacia, eta
berretcen caritatea,
cein baita gure arima-
ren bicitce eguiaz-
coa.

Galde. Cer senhesten
duçue Gorputz sain-
duaz?

Ihar. Sinhesten dut
oguiaren eta arnoaren
iduriaren azpian dau-
dela eguiazqui eta er-
realqui Iesu-Christo
gure Iaunaren gorputz
sacratua, eta odol pre-
ciatua.

Galde. Nola edo cer
moldez eguiten da ho-
ri horrela?

Ihar. Gure Salbatçail-
leac Ortceguin saindu
arratsean bere Aposto-
luequin aparitan cegoe-
la erran cituen hitz bat-
çuc erraiten dituzte-
nean Aphez ordena-

tuec, hitz hequen ver-
thutez oguiá eguiten
da Iesu-Christoré gor-
putz, eta arnoa odol.
Lehen oguia eta arnoa
ogui eta arno ciren: bai-
ña Apheçac consecrat-
ceco hitçac erranez
guero, ezta oguiric eta
ez arnoric, baiña da Ie-
su-Christoren odol bi-
cia, eta gorputz precia-
tu bicia diuinitateare-
quin iuntatua, hain
eguiazqui eta erreal-
qui nola baitago ceruian
bere Aitaren escuiñe-
co aldean.

Galde. Sagaramēdu sain-
du haur Meçan conse-
cratcen baita, Cer sin-
hesten duçu Meçaz?
Ihar. Sinhestē dut Meça
dela Sacrificio guztien
gaiñeco sacrificioa, cei-
ñetan Iesu-Christoren
gorputz preciatua offe-
rendatcē baitçayo Iain-
co Aita cerucoari, Iesu-
Christo beraren passio-
nearen orhoitçapene-
tan, gure bekatuen bar-
kamendutan, eta hala-
ber hilen eta biciēn fa-
boretan.
Galde. Cer da Peniten-

cia, cein baita laurgar-
ren sagaramendua?
Ihar. Penitencia da be-
har den bidean behar
den condicinoequin
eguiten den confes-
sinoa.
Galde. Cer condicino
dira hec?
Ihar. Behotcezco vrri-
quimendua, hitcezco
confessinoa, eta obraz-
co satisfacinoa.
Galde. Hirur gauça
hauc behar othe dira
sagaramendu hunẽ bi-
dezqui erreabitceco?
Ihar. Bai, ceren nola

bekatua eguiten baita
hitcez, gogoz, eta obraz
hala errremediatu ere
behar da hitcez, gogoz,
eta obraz. Lehẽbicico-
ric behar dugu gure be-
katuez bihotcezco vr-
riquimẽdua, ez guehia-
go bihurtceco borõda-
te fermuare quin: guero
ahoz behar ditugu hec
erran, eta ossoqui cofes-
satu, cofessatceco licen-
cia duen Cofessor bate-
quin: eta guero Cofes-
sorac ordenatcen de-
rauzguigun satisfaci-
noac edo penitenciaz-

co obrac behar ditugu
ossoqui eta debotqui
completu.

Galde. Nunela eguiten
den Penitenciac cer
obratcen du gure bai-
chan?

Ihar. Barka arazten de-
rauzquigu hã arterainõ
eguin ditugun bekatu
guztiac, eta ecartẽ gai-
tu Iaincoaren garacian
eta adisquidetasunean.

Galde. Bortzgarren Sa-
garramenduac (cein bai-
la Anuncioa) cer on-
tasun eguiten derau-
cu?

Ihar. Erienҫat nola ordenatua baita, hei barka arazten derauzte bekatuẽ hõdarrac leheneco Sagaramenduei orhoitu gabez, iaquin gabez, edo bertcela azquendu caiztenac: Halaber emaiten deraue indar heriotceco orenean deabruaren tentamenduẽgaraitceco, eta finean gorputceco ossasuna emaitẽ deraue, baldin arimacotҫat behar badute.

Galde. Seigarrẽ Sagaramẽduac (cein baita Ordena) cer eguiten du?

Ihar. Eliça-guiçonei emaiten deraue es-cu Eliçaco cerbitçuaren eguiteco, eta iẽdey Sagaramẽduen emaiteco.

Galde. Cazpigarren Sagaramẽduac (cein baita Ezcontça) cer eguiten du?

Ihar. Eliçaco ordenançen arauaz ezcontcen direnei emaiten deraue garacia eta fabore baquean eta amorioan elkarrequin bicitceco, haurr'içaiteco, eta hequen hazteco Iaincoaren beldurtasunean.

Galde. Cazfu Sagaramẽ-
du hauc norc ordena-
tuac dira?
Ihar. Iesu-Christo gure
Iaunac mun du hunetã
ubili cenean.
Galde. Certaco dira?
Ihar. Guc hequin batẽa
Iaincoarẽ dohaiñen eta
garacien ardiesteco, eta
ardietsiric gueure ari-
men sabatceco.

Cazpi ver Thvte principalen declaracinoa.

Hamargarren Capitulua.

Galdeguitea.

A Khabatu ditugu gure Doctrina christianaren laur parte principalenac, cein baitira Arculu fedezcoac: Oracinoac, Manamẽduac, eta Sagaramẽduac, eta eracutsi nola Articulu fedezcoac behar ditugun sinhetsi, Oracinoetan dauntçan gauçac gal-

deguin, Jaincoaren eta Eliça saindvaren manamẽduac beguiratu, eta Sagaramenduac errecibitu: Orai verthute principalenez eta bertce gaiñeraco lehẽbicico parteã declaratu gabe otci ditugũ gaucez behar dugu mincatu. Eta lehẽbicicoric erradacu, cer da verthutea?

Jhardestea.

Verthutea da arimaren ontassũ bat ceiñec presuna equiten baitu on Jaincoaren eta mũduaren aitcinean.

Galde. Verthute principalenetaric hirurac cergatic deitcen dira Theologalac?

Ihar. Theologal hitz hunec erriã nahi du hãbat noda Iaincoari vquitcẽ caicana, Iaincoari dagocana, eta behatcen dioena. Eta noda hirur verthute hec Fedeac, Esperançac, eta Caritateac Iaincoari behatcẽ baitiote, eta harẽ alderat emplegatcen baitira hargatic deitcen dira Theologalac.

Galde. Eta bertce laurac

cergatic deitcen dira
Cardinalac?
Ihar. Cardinal hitz hu-
nec erran nahi du prin-
cipala, erroa, ithurbu-
rua: Eta nola laur vert-
hute Prudencia, Justi-
cia, Temperancia, eta
Borthiztasuna baitira
bertce vorthute guztiẽ
erroac eta cimenduac,
eta guztietaco princi-
palenac, hargatic deit-
cen dira Cardinalac.
Galde. Declara ecaçu
bat banaca cer dẽ vert-
hute hauquen officioa,
eta guri eguiten derau-

aitena.

Fedeaz sinhesten dugu Iaincoa baithan, eta halaber Iaincoac bere Elica sainduari aguertu derautcan gaucetan.

Esperançaz hartcen dugu fidancia hãdi bat Iainco hura bera baithan (ikussiric cein on eta misericordios den) emanen deraucula behar dugun guztia, eta azquen finean ceruco loria.

Caritateaz onhesten dugu Iaincoa gauça guztien gaiñetic, eta

queure Guirustino la-
guna ere queure burüa
beçala Jaincoa gatic.
Prudenciac edo cu-
hurciac eracusten de-
raucu nola gobernatu
behar garen gure equi-
tecoetã, eta ioan-ethor-
rietan: nola, noiz, cer
moldez, eta cer dembo-
raz hec behar ditu-gun
eguin.
Justiciac nori berea
emaiten dio, eta cõten-
ta eracitcen du bat-be-
dera bere duenaz.
Temperanciac gure
guthiciac bridatcen di-
tu,

tu, newriz eduquitcen
ditu, soberaniaz gaiñez
edo gutiz escas ezta-
quiten.

Borth itztasunac bort-
hitzten gaitu, indar eta
bihotz emaiten derau-
au Iaincoa gatic eta ha-
ren leguearen beguí-
ratceagatic presenta
ahal ditezqueyen tra-
bailla eta equiteco
guztien vençutceco
eta garaitceco.

K

Perfeccione co conseilluen declaracinoa.

Hameca garren Capitulua.

Galdequitea.

FRan la lehenbicico partean ecen perfet içaiteco conseilluac direla hirur, borondatezco probetasuna, bethiereco castitatea, eta behar den gaucetan obedient içaitea: Cer deitcen ducu borondatezco probetasuna?

Ihardestea.

Munduco onhasun guztiac Iaincoa gatic utziric bere bereric ez deus eduquitcea. Eta cõseillu hunen beguiratceco eguitẽ dute promes eta votu Fraide eta Serora sartcẽ direnec.

Galde. Cer da bethiereco castitatea?

Ihar. Ez ezconcea, eta ezconcatic campoã ere haraguizco obraric ez eguitea. Eta hunetcaz ere eguiten dute promes eta votu Fraidec, Serorec, eta Eliça-

guicon ordenu sacra-
tuac hartcen dituzte-
nec.

Galde. Conseillu hunen
gaiñean nahi nuque ia-
quin ea ezcondu gabe,
Fraide edo Serora sar-
thu gabe, eta ordenu-
ric ere hartu gabe, on
denz castitatearen be-
guiratcea, eta promes
baten azpian haraguiz-
co obretaric apartatu-
ric bere etchean bicit-
cea?

Ihar. Gauça ona eta
saindua da hori, eta ez-
contcea baiño hobe,

eta Guiristinotasune-
co añhitz lekutan vsat-
cen dena : Eta halacoec
içañe dute merecimẽ-
du handia Iaincoaren
aitcinean, baldin bere
promesa behar den bi-
dean eduquitcen eta
bequiratcen ba-dute.
Galde. Cer deitcen du-
cu obediencia?
Thar. Bere borondate
propioa vtziric bere
aitcinecoen eta gaiñe-
coen borondatearen
azpian iartcea, eta he-
~~quen iartcea, eta h~~
quen obeditcea, Iain-
coaren contra ezliren

gaucetan. Hunetcaz
halaber equiten dute
promez eta votu Frai-
de eta Serora sartcen
direnec.

Galde. Hirur gauça hauc
cergatic deitcen dira
conseillu?

Ithur. Ceren borondatezcoac baitira eta ez obligacinozcoac, errian nahi da, Jaincoac eztuela nehor obligatcen hequen beguiratceco promesic equitera, baiña batbederari utzten dioela bere hautara.

Galde. Ordea, prometatuz quero obligatcen dute conseillu hauc?
Ibar. Bai obligatcen dute, cerē promesarequin batetā eguiten dira manamendu.
Galde. Cer diferencia da conseilluen eta manamenduen artean?
Ihar. Manamēduac bethi behar dira beguiratu bekatu mortalaren penan; baiña conseilluen beguiratceco obligacionoric ezta, promesic eztenean.

Espiritu Sain-

duaren dohaiñen
declaracinoa.

Hamabi garren Capitulua.

Galdeguitea.

CErtaco dira Espiritu sainduarẽ çazpi dohaiñac lehenbicico partean eçarriac direnac?

Ihardestea.

Guri perfecionezco estatuarẽ ardiets araicceco. Hauc dira escalera batçuc becala saindu tasunera heltceco, eta Esaias Profetac gaiñe-

tic behera iaustean be-
cala contatcen ditu,
baiña guc har ditça-
gun orai azpitic gora,
hasten garela beldur-
tasunetic.
Beldurtasuna da escale-
raren lehẽbicico hort-
ça eta praussa, eta harc
beguiratcen gaitu be-
katu equitetic.
Pietateaz equiten gara
~~bihotz-beguiratcen gaitu be-~~
bihotz-bera, era ongui
equitera guthicios.
Iaquintasunaz ikasten
dugu cer den Iaincoa-
ren borondatea.
Borthiztasunaz fabo-

raticẽ eta sendotcẽ gara
Iaincoaren barõdatea-
ren cõplitceco, eta ha-
ren arauera bicitceco.
Conseillaz auisaticen
gara nola behar dugun
munduaren, haraguia-
ren, eta deabruaren en-
ganamenduetaric be-
guiratu.
Adimenduaz eguiten
gara gay Fedeco miste-
rioen ardiesteco.
cuhurticaz ordenatcẽ
ditugu gueure bicitcea
eta obra guztiac behar
den beçala, eta behar
dena gana, ceinbaita

Jaincoa gure azquen fi-
na, eta on tassun guztia.

Cortci Dohat-

sutasunen decla-
racinoa.

Hama hirur garren Ca-
pitula.

Galdequitea.

C'Er aditce ducu do-
hat sutasunaren ice-
naz? Ihardestea.

Cembait obra verthu-
tezcoac ceruco dohat-
sutasunaren ardiesteco
bideac beçala direnac:
eta hargatic obra hec
complitcen dituztenac

dohatsu direla errailen
du gure Salbatçailleac
bere Euangelioan.
Galde. Declara eçaçu
bada nola adutu behar
diren dohatsutassun
hauc.
1. Dohatsu dira gogoz
eta borondatez probe
direnac, ceren hequie-
na da ceruco erresuma.
Halacoac dira mundu-
co onhassunac eta han-
dirasunac Jaincoa gatic.
vzten dituztenac: edo
aberats içan agatic ere,
hetan gogoa eçarten
eztutenac.

2. Dohatsu dira presuna emeac eta mansoac, cerẽ halacoec lurra gocatuco dute.
Hec dira nihoren cõtra hasserretcen eztirenac eguitẽ çaizten bidegabeac libroqui barkatcẽ dituztenac, eta mundu hunetaco gaitçac paciẽtiqui eta gaiztu gabe pairatcen dituztenac:
3. Dohatsu dira nigar eguiten dutenac, ceren berac içanen dira consolatuac.
Hec dira munduco atsequinetaric, apartaric

eta bere bekatuez vr-
riquituric penitẽciazco
obretan ibiltcen dire-
nac.
4. Ꝺohatsu dira iustitia
gosse eta egarri direnac,
ceren berac asseco dira.
Hec dira gauça guztie-
tã bere eguinbidea cõ-
plituric berceri ere
ongui eguitera, eta be-
rac ere obra onetã egu-
netic egunera aitcina-
go iragaitera enseyat-
cen direnac.
5. Ꝺohatsu dira miseri-
cordia eguitẽ dutenac,
ceren hala berec ere

misericordia ardietsico
dute.
Hec dira bihotz-berac,
beharreã daudenac, vr-
ricari dituztenac, eta
bere ahalaren arauaz
onez ere faboratcen di-
tuztenac.
6. Dohatsu dira bi-
hotcez garbi direnac,
ceren ikussico dute
Jaincoa.
Halacoac dira bekatu-
ren notharic bere con-
cienciatan sentitcen
eztutenac.
7. Dohatsu dira presu-
na baquezcoac, ceren

166 [misprint for 160]

hec deithuco dira Iaincearen seme:
Halacoac dira nehorequin etsaitcẽ eztirenac, eta bertceren arteco gaitzerizcoac eta etsaitasunac iraũquiric ahal daguiten beçãbat guztien adisquidetcera ensey atcen direnac.
8. Bohatsu dira iustitcia gatic persecutioneac eta trabailluac paira tcen dituztenac, ceren hequena da cerue taco erresuma.
Halacoac dira Iaincoaren legue sainduaren de-

defendatcea gatic, edo cembait bertce eguitecoa gatic hoben gabe gaitz, pena, dolore, eta trabaillu pairatcen dutenac.

Bekatuen Differenciaren declaracinoa.

Hamalaur garren Capitulua.

Galdeguitea.

CEin deitcen ducu bekatu originala?

Ihar. Bekatu hura ceinetcaz cutsaturic sart-

cen baicara Adam gure
lehenbicico aitaren
becatua de la causa: ce-
nen nola Adamec be-
catu eguin çuenean li-
kistu eta nothatu bait-
çuen bere ethorquia
eta naturaleça, eta guz-
tioc baicara haren et-
horquitic eta naturale-
catic, halatan sortcen
gara likistuac eta no-
thatuac: eta nothadura
hura deitcen da beca-
tu originala, erran nahi
daethorquizcoa, edo it-
hurburutic heldu dena.

Galde. Cer deitcen ducu

becatu actuala?

Ihar. Guc gueuroc Iaincoaren leguearen contra eguiten, errraiten, eta pensatcen duguna.

Galde. Cembat dira becatu actualac?

Ihar. Bija: bata veniala, eta bertcea mortala.

Galde. Ber erran nahi du mortal hitz hunec?

Ihar. Lecu hunetan hambat nola hil-garria.

Galde. Eta venial bertce hitz hunec cer erran nahi du?

Ihar. Nambat nola bar-
kaquiçuna, errazqui
barkatcē den bekatua.
Galde. Bergatic deitcen
dira mortal bekatu bat-
cuc?
Ihar. Beren hec arima
hiltcen baitute: Erran
nahi du, khentcen eta
iraunguitcē dutela ari-
matic Jaincoaren gara-
cia, cein baita gure bi-
itce espirituala, eta are
guehiaho ogozten di-
tuzte arimac sendaco
heriotcera, cein baita
ifernua.
Galde. Eta cergatic bert-

bekatu batçuc deitcen
dira venial?

Ihar. Berẽ errazqui bar-
katcen baitira, ikussiric
ecen Jaincoaren gara-
cia eztutela gal aracit-
cen, eta ez nehor ifer-
nura egozten.

Galde. Certan ezagut-
cen da bekatu bat mor-
tal ala venial denz?

Ihar. Bekatu mortal da
Jaincoaren eta gure
Iesuristino lagunaren
contra eguitẽ den guz-
tia, baldin gauça asco
handia ba-da, eta bo-
rondatearen consenti-

mendu ossarequin
equiten ba-da : bai-
nã gauça gutia eta
apphurra denean, eta
borondatea ere ez joil
deliberatua, orduan
venial da eta ez mor-
tal.

Galde. Cer calte ekart-
cen deraucute becatu
venialec?

Ihar. Lehẽbicicoric gu-
er Iaincoa ganaco amo-
rioa, caritatea, eta de-
bocinoa hozten eta gu-
titcen deraucute, eta
guero hequen satisfaci-
notan cerbait pena mũ-

du hunetan edo Purgatorioco lekuan pairatcera obligatcen gaitzte.

Galde. Bekatu venialac certçaz barkatcen dira?

Ihar. Hamar gaucez.

1. Meça enscuteaz.
2. Gorputz saindua-ren errecibitceaz.
3. Confessino generala-ren errateaz.
4. Pater nosteraren errateaz.
5. Bihotcezco vrriqui-menduaz.
6. Bulharraren ioi-teaz.

7. Gurutcearen seiña-
learen eguiteaz.

8. Ipizcuaren benedi-
cinoaz.

9. Vr benedicatuaren
hartceaz.

10. Ogui benedicatua-
ren iatteaz.

Bekatv Mor-

tal buruçaguien de-
claracinoa,
Hamabortz garren Ca-
pitulua.

Galdguitea.

Er da Vrguillutasu-
na?

Ihardestea.

Sobera abantail bere
buruäre desiratcea, eta
bertceac mesprejaturic
nehor bere berdin ez
eduquitcea.

Galde. Cer da Auaricia?

Ihar. Munduco aberats-
tasunen neurri gabeco
guticia, duen baiño on-
hasun guehiago desi-
rarcen duela, edo di-
tuenetan sobera gogoa
ecartea.

Galde. Cer da haraguiz-
co becatua?

Ihar. Haraguiaren atse-
guinetan eta placere-

ren gogoa eduquitcea,
eta emaztetara emana
içaitea.

Galde. Ber da Inbidia?

Ihar. Bertceren ontasu-
ïaz damu, eta caltez + n upside down
atseguln hartcea.

Galde. Ber da Gula?

Ihar. Sabelari sobera ïar-
raiquitcea, ïan-edanean
gogoa eduquitcea.

Galde. Ber da Nasserre-
tasuna?

Ihar. Campoan eta bar-
renean mendecatceco
desiraz eta gaitzeriz-
coaz betherie ibilt-
cea.

Galde. Cer da Naguita-
suna?

Ihar. Gogoaren hilta-
sun bat ceiñetçaz egui-
ten baita presuna hain
triste eta pisu, non on-
gui eguit-ceco gogo-
ric eta indarric ezpaitu-
bere baithan sentit-
cen.

Galde. Bergatic becatu
hauc deltcen diva mor-
talac 'era çazpi?

Ihar. Ez ceren becatu
mortalac ez tiren çazpi
baiño guehiago, baiña
ceren çazpi hac bert-
ze guztiee errroac eta

eta ithurburiia baitira:
erran nahi da, bertce
guztiac hautaric ilkit-
cen eta sortcen direla.

Espiritv Sain-

duaren contraco
becatuen declaracinoa.

Hamasei garren capitulua.

Galdequitea.

Cer da Espiritu sain-
duaren contra be-
catu eguitea?

Ihardestea.

Espiritu sainduac be-
re ontasuna gatic es-

quentcẽ eta .presentat-
cen deraucan garaciaz
cõturic eguin gabe be-
katutã barrena sartcea.
Galde. bergatic errai-
ten da bekatu batçuc
Espiritu sainduaren cõ-
tracoac direla?
Thar. berẽ malicia hut-
sez eguiten baitira. Eta
nola - flacotasunezco
bekatuac bai-tira Aita-
ren contra, eta ignoran-
ciazcoac Semearen, ha-
la maliciazcoac dira Es-
piritu sainduaren con-
tra. Eta hec dira guz-
tietaco gaixtoenac, pe-

vilosenac, eta erreme-
diatceco gaitcenac.
Galde. Ber erraiten du
gure Salbatçailleac be-
katu hetcaz?
Ihar. Eztirela barkatcen
munduco hunetan, eta ez
bertcean ere:
Galde. Nola aditu behar
dira hitz hauc?
Ihar. Becatu hetaric bat
çuec (lehenbicico par-
tean ecarriac baitira
guztiac) eztirela bar-
catcẽ, eta bertceac ne-
quez barcatcen direla.
Lehẽbicicoa eta azque-
na (cein baitira Iaincoa-

ren misericordiaz et sit-
cea, desesperatcea, eta
penitenciaric eguin ga-
be becatu mortaletan
hiltzea) eztirela barcat-
cen: Eta berriz bertce
laurac barca ba- ditez-
que ere, ordea joil ne-
guez eta miraculluz
becala erremediatcen
dira, presunaren bo-
rondate gaixtoa go-
gorra, eta itsutua de-
la causa. Hartaracot-
cat halacoac comunz-
qui bere becatuetan
hiltcen dira.

Bertce gaiñeraco le-

hen partean dirén gau-
çec eztute declaracino-
ric behar: Halatan he-
men akabatcen da Do-
ctrina Christianaren
bigarren partea.

[× Francis de
esparbem
guatalunafde
murgy 1617]

× in MS

[book dated 1623]

Hirur-
garren
Partea.

Debocinozco othoitz eta ora-
cino batçuebere dem-
boretan eguin eta
erran behar di-
renac.

Approbatio.

Ego infra scriptus iussu Reverendissimi Domini Claudij de Rueil Episcopi Bayonensis vidi & perlegi pias quasdam Orationes à Patre Stephano Materre Ordinis Fratrum Minorum de Observantia Prædicatore, cantabrico idiomate conscriptas, quas dignas iudico quæ in lucem prodeant. Datum Bayonæ die 21. Augusti anno Domini 1623.

Michaeld' Acharard

Vicarius Generalis.

Licentia

R. P. Provin-
cialis.

Nos Frater Aegidius Ipre-
nier Ordinis Minorum
regularis Observantiæ Pro-
vinciæ Aquitaniæ antiquioris
Minister Provincialis & ser-
vus, facultatem concedimus
Patri Stephano Matorre eius-
dem Provinciæ Prædicatori,
ut pias quasdam orationes
cantabrico idiomate à se
compositas & approbatas, &
ad calcem sui catechismi

in hac secunda editione ad-
iectas, typis mandari curet.
In cuius concessionis fidem
has literas manu nostra sub-
scriptas, & officij nostri sigillo
munitas dedimus Tolosæ in
nostro Conuentu sancti Fran-
cisci de Obseruantia, hac die
12. Septembris anno Domi-
ni 1623.

Fr. Aegidius Grenier
Minister Prouincialis.

Nola Behar

dioen Guiristinoac
bere burua Iaincoari
goicean gomendatu.

Goicean ohetic iaiqui bai-
ño lehen ailtcha eçacu
ceure espiritua Iaincoa gana,
errailen ducula ahoz eta bi-
hotcez. Biz laudatu eta
benedicatu Iaincoaren
icen saindua.

Guero ceiñaturic har
eçacu or benedicatua (oh-
earen aldean behar bai-
ta eduqui) errailen ducula.
Gabbi naçacu Iauna

ceure garaciaren vraz,
eta eguinen da ene ari-
ma elhurra beçain ju-
ri.

Guero cembait etcheco
gambaratan edo bazterre-
tan belhaurico iarriric erran
itçaçu. Pater noster: Aue
Maria, eta Credo.

Eta hauquen ondoan er-
raçu othoitz haur.

Othoitça

JAinco Iauna guciz
botheretsua, huna ni
çure creaturetaric bat
presentatcen naiz goiz

hunetan çure maiesta-
te handiaren aitcinera,
çor derautçudan oho-
rearen eta laudorioarẽ
ahal beçambat erren-
datcera. Adoratcen çai-
tut humilqui neure in-
dar guztiaz, eta ait-
hortcen dut çu çare-
la ene Creatçaillea,
Salbatçaillea, Iabea,
habea, ontassun guz-
rien ithurria, eta bai
emaillea ere. Esquer-
rac eta laudorioac e-
maiten derauzquitçut
çure ganic orai ar-
teã errecibitu ditudan

ontassun guztiez, eta
beregainqui ceren ioan
den gauean peril guz-
tietaric beguiratu bai
nauçu. Bada gauean be-
çala egunean ere be-
guira naçaçu othoi, eta
ceure esautic eduqui
naçaçu: ene pensamen-
duac, sentimenduac,
hitçac, obrac, eta gor-
putçaren manayu guz-
tiac goberna itçaçu:
Guida naçaçu neure
ioan- ethorri guztietan:
Eracuts diaçadaçu cer
bide behar dudan edu-
qui; eguinen, errranen,

eta pensatuco dudan
guztia çure ohoretan
eta laudariotan guer-
tha ditequeyen beçala.
Egungo ene intenzio-
nea biz çure boronda-
tearen complitzea, çure
loriaz eta ohoreaz con-
tu eduquitzea. Çure
ontassuna gatic beguí-
ra naçaçu egungo egu-
nean bekatu equitetic,
eta halaber peril eta in-
contru gaixto guztieta-
ric. Benedica eçaçu ene
trabaillua: Iraungaçu
ene baithan pizten den
su gaixtoa: Khen diaça-

daçu vana-loriaren gu-
ticia, eta indaçu çure
cerbitçuan, beldurtas-
sunean, eta amorioan
egun hunetan egoite-
co eta irauteco indarra.

Virgina saindua ene
Salbatçaillearen ama,
çu çara haren ondoan
ene esperança guztia:
har naçaçu othoi egun
ceure faborearen az-
piã, eta ceure ararteco-
tassunaz ardiets diaça-
daçu Iaincoa ganic ha-
ren maiestateac placer
duen beçala egun hu-
netan ibilteco garacia.

Aingueru saindua ene
presunarẽ beguiratce-
co cargua Iaincoaren
pietatez hartu duçuna,
goberna naçaçu othoi,
eta educaçu nitcaz cõ-
tu egun hunetan. Be-
guira naçaçu peril guz-
tietaric, etsai gaixtoa-
ren enganamendueta-
ric, eta principalqui be-
katu mortaletan erort-
cetic: halaco moldez
non azquen finean çu-
requin batean ardiets
deçadan eta goça secu-
la fin- gabeco loria. Biz
hala.

Meza Saindva-

ren debotqui encu-
teco cer eguin be-
har duen Guiristi-
noac.

Meça saindua nola baita
sacrificioa gure Salbat-
çaileac berac bere heriotçe
eta Passione Saindvaren or-
hoitçapenatan ordenatua
iduritçen çait ecen haren en-
cutetic probetchu atheratçe-
co, gaiçaric hoberena dela
Jaincoaren Semeac gure ga-
tic pairatu cituen penen eta
doloreen gogoan erabiltea eta
consideratcea. Baiña ceren

Passione dolorezco harc mi-
sterio añhitz baitaduca bere
baithan, eta hain dembora
appurraren barrenean ecin
iragan baititezque espirituan
guztiac: Halacotz hetaric
çazpi principalenac hautatu
ditut, baitira çazpi aldiac
ceiñetan gure Salbatçailleac
bere odol preciatua issuri bait-
çuen bere passioneco egu-
nean.

Lehenbicicoa da Getse-
manico baratcean odolezco
icerdia gorputcetic ilqui cei-
carean, eta lurreraiño erori.

Bigarrena, Pilatusen etcheã
harroin batequin lothuric

borthitzqui açotatu çute-
nean.

Hirurgarrena, han berean
arancezco khoroaz burua
muiñetaraiño cilhatu cerau-
catenean.

Laur garrena, Ierusaleme-
co carriquetaric gurutçea
soiñean çuela iragan ce-
nean.

Bortzgarrena, Caluarioco
mendian escuac eta oiñac
gurutcean itçatu ceraucate-
nean.

Seigarrena, gurutcean ha-
la itçaturic airean gora ailt-
chatu çutenean.

Cazpigarrena, saihetsa soldadu batec dardo puntaz erdiratu ceraucanean.

Cazpi misterio hauquen gaiñean ematen derauzquitcut cazpi oracino Mecaren hastetic Gorputz saindua ailtchatceraiño erran ahal ditcaquecunac: Eta guero handic feneraiño bertce oracino bat ceiñetan offerendatcen baitzaizca Aita cerucoari gure bekatuac gatic bere Seme gure Jaunaren Passioneco merecimenduac.

Bada nic hemen ematen

derautçudan molde huni iar-
raiqui ba-çaquitça, atheraco
duçu Meça ençutetic probet-
chu handia arimacotçat.

Meza Sain-
duaren debotqui
ençuteco mol-
dea.

Liçan sartcen çarenean
erraçu hunela. Etche
saindu hunutan sart-
cen naiz, Iainco han-
dia, çure Maiestate
saindua adoratu eta
laudatu nahiz.

Guero har eçaçu vr be-
nedi-

nedicatua, erraiten duçula.
Garbi naçaçu, Iauna,
çure garaciaren vraz,
eta eguinen da ene
arima elhurra beçain
juri.

Guero belhaurico iarriric
saluta eçaçu Sagaramendu
saindua erraiten duçula:
Adoratçẽ çaitut humil-
qui, Iesu-Christo ene
Iauna ren gorputz pre-
ciatua, Sagaramendu
horretã estaliric çaude-
na, cerẽ salbatu baituçu
mundua ceure Passio-
ne sainduaz.

Guero Meçaric oraiño hasten ez-pada, erraçu cembait oracino liburu hunetan direnetaric edo, bertcetaric placer duqueçun beçala. Meça-erraillea adarera ethor dadinean, erraçu debotqui eta att entoqui othoitz haur.

Othoitça.

JEsu-Christo ene Iauna eta Salbatçaillea, ceure Gorputz preciatuaren sacrificioa, ceure Passione sainduaren

orthoitçapenetan mũ-
du hunetaric ilqui
baiño lehen ordena-
tu cenduena: Eman
diaçadaçu, othoi, hala-
co debocinoarequin
eta reberenciarequin
Meça hunen ençute-
co, eta gure gatic
pairatu dituçun penen
gogoan erabiltceco ga-
racia, nõ Passione sain-
du haren fruituac eta
merecimenduac ene
arimaren gaiñeã erre-
cibi ditçadan Sacrificio
hunen verthutez. Biz
hala.

Guero has çaitea pausatuqui çazpi oracino hauquen erraitẽ: Eta hitçac ahoz erraiten ditutçula, erabil itçaçu gogoan misterioac, eta halaber espirituaren atencionearequin batean beha eçaçu Meça-errailleac equiten duena.

Lehen misterioa.

JEsu-Christo ene Salbatçaillea, esquerrac eta laudoriac errendatçen derauzquitçut ceren Getsemanico baratcean gure gatic

hain tristatu baitzinen,
non othoitzez ceneun-
dela odolezco icerdia
çure gorputzetic il-
guric lurreraiño issuri
baitzen. Othoitzez na-
gotzu odol preciatu ha-
ren baliotasuna gatic,
eta çuc orduan sentitu
cenduen tristecia handi
hura gatic, eman nahi
derautaçun halaco vr-
riquimenduaren neu-
re bekatuez içanteco
garaciа, non çure odo-
lezco icerdi harẽ ordain
issuer deçadã nic ere do-
lore hutsez neure be-

quietaric vr eta ni-
gar. Pater noster: Ave Ma-
ria.

Bigarren misterioa.

JEsu-Christo ene Sal-
batçaillea, esquerrac
eta laudorioac erren-
datcen deraunzquitçat
ceren ceure odol pre-
ciatua issuri baitcenduẽ
noiz ere Pilatusen ma-
nuz harroin bateguin
lothuric, soldaduec çu-
re gorputz sacratua
açote colpez deseguin
eta larruzu baitçuten.

Othoitcez nagotçu
odol preciatu harẽ ba-
lioa gatic, eta çuc ordu
hartan sentitu cenduẽ
dolore handi hura ga-
tic, nahi derauzqui-
datçun neure bekatu
guztiac barkatu, eta
hequen gatic mereci
ditudan gaztiguetaric
ere nahi nauçun hala-
ber libratu. Pater noster:
Aue Maria.

N 4.

Hirurgarren misterioa.

JEsu-Christo ene Sal-
batçaillea, esquerrac
eta laudorioac erren-
datcen derauzquitçut
ceren ceure odol pre-
ciatua issuri baitcenduẽ
noizere soldaduec arã-
cezco khoroa çure bur-
üaren gaiñean eçarri-
ric, eta maquila colpez
arance puntac heçur-
rean barrena sarthuric,
çure buru benedicatua
cilhatu eta çaurthu
baitçuten inguru guz-
tietan. Othoitcez na-

gotçu odol preciatu ha-
ren amorea gatic, eta
ordu hartan iragã cen-
duen dolore handi hu-
ra gatic, nahi derauta-
çun eman bihotcezco
vrriquimendu bat, eta
vrriquimendu haren
puntaz neure arima
hain borthizqui çaur-
thu eta cilhatu, non
eguiazco penitencia
eguiten daudala loriaz-
co koroa ardiets deça-
dan ceruco erresuman.

Pater noster: Aue Maria.

Laurgarren misterioa.

JEsu-Christo ene Salbatçaillea, esquerrac eta laudorioac errendatcen derauzquitçut ceren ceure odol preciatua issuri baitcenduen, Ierusalemeco carriquetaric gurutcea soiñean cenduela, Calcuarioco mendira ioan cinenean: eta othoitcez nagotçu odol preciatu haren baliotasuna gatic, eta ordu hartan sentitu cenduen dolore bandi hura ga-

tic, eman nahi derauta-
çun mundu hunetaco
gaitcen hain gogo o-
nez pairatceco indar-
ra, non tribulacinoe-
tan beçala consolamē-
duetā ere partale guer-
tha nadin. Pater noster.
Aue Maria.

Bortzgarren misterioa.

JEsu-Christo ene Sal-
batçaillea, esquerrac
eta laudorioac errēdat-
cen derauzquitçut, ce-
ren ceure odol precia-
tua issuri baitcenduen

noiz-eta Caluarioco
mendiã soldaduec cen-
re escuac eta oiñ sacra-
tuac itce lodiz eta bor-
thitcez gueratcean itça-
tu baitcerauz guitçu-
ten. Odol preciatu ha-
ren baliotasuna gatic,
eta orduan sentitu cen-
duen dolore handi hu-
ra gatic, itça diaçada-
çu, othoi, neure gor-
putça eta espiritua cen-
re beldurtasunaren it-
ceaz: Eta halaco mol-
dez çuregain lot eta
ios naçaçu gueratcean,
non ene guthicia gaix-

toen araura ez nadin
guehiago bici, çure
borondatearen baicen.
Pater noster. Ave Ma-
ria.

Sigarren misterioa.

JEsu-Christo ene Sal-
batçailea, esquerrac
eta laudorioac erren-
datcen derauzquitçat
ceren ceure odol pre-
ciatua issuri baitcen-
duen noiz-eta solda-
duec çure gorputz sa-
cratua gurutcean it-
çaturic ailtchatu bait-

baitçuten airean gora,
eta haren pisutasunaz
handitu eta gaizcoatu
baitciren çure escueta-
co, eta oinetaco çau-
riac. Othoitcez nagot-
çu odol preciatu haren
merecimendua gatic,
eta orduan pairatu cẽ-
duen dolore handi hu-
ra gatic, nahi derauta-
çun eman lurreco gau-
cetaric halaco moldez
apartatceco garacia, nõ
cerucoetara espiritua
ailtchatcen dudala, he-
tan eçar deçadan neu-
re bilhotça eta conten-

tamendu guztia. Pa-
ter noster. Aue Maria gra-
tia.

Cazpi garren misterioa.

JEsu-Christo ene Sal-
batçaillea, esquer eta
laudorio derautçut ce-
ren ceure odol pre-
ciatua issuri baitcen-
duen noiz-eta gurut-
cean hilez queroz çu-
re saihetsa soldadu ba-
tec dardo puntaz ide-
quiric odola vrarequin
athera baitcerautçun.
Odol preciatu hura

gatic çaurt diaçadaçu,
othoi, neure arima ceu-
re amorioarẽ dardoaz,
eta sar naçaçu Parabi-
suco lorian, ceiñen at-
hea idequi bait cenduẽ
ceure odol preciatuarẽ
saihetsetic issurteaz. Pa-
ter noster: Aue Maria.

Gorpvtz Saindva

ailchatcen denean er-
raçu hunela.

ADoratçen çaitut hu-
milqui Iesu-Chri-
sto ene Salbatçaillea-

ren

ren gorputs sacratua,
Maria virgena ganic
sorthu, eta gerutcean
ene gatic hil carena,
Haraqui bicia, arena
saindua, Jaincotassen
ossoa, eta guztion
salbamendua: cure
amoris handia gatic
ducun, othoi, nit-
caz misericordia eta
pietate.

Eta calitça ailtchatcen
denean erracu.

Adoratcen caitut hu-
milqui Iesu-Christo
ene Salbatcaillearen
odol preciatua, ene re-

demcioneco pagarrẽ-
dutan issuri içan ça-
rena: garbi diaçadacu,
othoi, neure arrima,
eta salba naçacu ceure
ontasunaren verthu-
tez.

Eta guero othoitz haur latinez:

Anima Christi sanctifi-
ca me:
Corpus Christi salua
me:
Sanguis Christi inebria
me:
Aqua lateris Christi la-
ua me:
Passio Christi confor-

ta me:
O bone Iesu exaudi
me:
Intra vulnera tua abs-
conde me:
Ne permittas me sepa-
rari à te:
A hoste maligno de-
fende me:
In hora mortis mex
voca me:
Et iube me venire ad
te:
Vt cum Sanctis tuis lau
dem te:
In sxcula sxculorum,
Amen.

Guero Meçaren fineraiño

erracu debotqui eta gogotic
othoitz haur, ceiñetan offe-
rendatcen baitcaitça Aita
Cerucoari gure bekatuac ga-
tic bere Seme gure Jaunaren
Passioneco merecimenduac.

Othoitça:

AIta eternala ceriia-
ren eta lurraren
equilea, offerendatcen
derautcut Elica sain-
duaren intencinoare-
quin batetã, ceure seme
bakoitcaren Passionea,
Sacrificio hunetan re-
presentatcen dena, gu-
re becatu guztien sa-
tisfacinoetan. Beha

eçaçu ceure Maie-
statearen trotunic nor
den nic presentat-
cen derautçudan haur,
cer pairatu duen, eta
noren gatic: Haur da
çure seme hoben-ga-
be Gurutcean itça-
tu çutena. Haur da Sa-
crificatçaille eternala,
baquezco sacrificioa
Caluarioco mendiã of-
ferendatu derautçu-
na. Haur da Bildots
notha-gabea, deuse-
tan hutsic eguin gabe
bere bicia galdu duc-
na. Orhoitçaitea no-

la ican cen esciie-
tan eta oiñetan itça-
tua, arancezco coroaz
buriian cithatua, a-
çote colpe hutsez
larruturic cathitua,
burutic oiñetaraiño
odolstatua, alde guz-
tietaric penaz eta do-
lorez inguratua, guz-
tiz deseguina, eta
guiçonaren figuraric
edo iduriric ez-tuena
beçala bilhacatua: Gu-
rutcean nola cegoen
buriia beheitituric,
beguiac cerraturic,
begiztartea horituric,

saihetsa idequiric, bes-
soac çaualdunic, çan-
goac hedaturic, çau-
riz betheric, eta be-
re miembro guztietan
desequinic: Eta hauc
guztiac hala direla
orhoit çaitea, othoi,
nola pena hauc guz-
tioc pairatu dituen
becatoreen salbatcea
gatic, eta he quen
partez çure Maiesta-
teari satisfacione egui-
tea gatic. A Carita-
te handia! ontassun
pare-gabea! amorio
miraciilluzcoa! Huts

O 4 ↑

[sic]

eguiten du cerbitça-
riac, eta haren par-
tez pagatcen du Iau-
nac: Gathibutasune-
tic guiconaren libra-
cea gatic emaiten du
bere bicia Iaincoa-
ren semeac: Hoben-
duriac mereci dituen
gaztiguac pairatcen di-
tu hoben-gabeac: Eta
hecaturic eguin ez-tue-
nac hartu ditu bere
gaiñera munduco be-
catu guztiac. Beha
diaçoçu, aita cen-
coa, pietatezco obra
handi huni, beha dia-

çoçu hunen baliota-
sunari : beha eçaçu
cer eta cembat çure
aitcinean mereci du-
ten hain pena eta do-
lore handiec, cer me-
reci duen heriotce
dolorezco harc, eta
hequen verthutez bar-
ca diatçaguçu gueure
becatuac, eta khen
mereci ditugun gaz-
tiguac. Haur da ahal
datequeyen offeren-
daric baliossena, eta bai
çure gogaracoena ere :
Eta handic daduca-
gu ecen gure çorra-

ren pagatceco asco,
eta are millatan gue-
hiago ere ba — dela:
Ceren baldin alde ba-
tean eçar ba-diteci
gure gaixtaqueriac
eta becatuac, eta bert-
cean gure Salbatçail-
learen ontassuna eta
merecimenduac, edi-
renen da segurqui han-
diago eta guehiago
de la pagamẽdua çorra
baiño. Gu gure etsa-
yac guiñen demboran
gure semearen Passio-
nearen lidez eguin
cen gure eta gure arte-

co baquea ; orai ere
esperança dugu ha-
ren beraren verthutez
barcatuco derauz qui-
gutçula gueure beca-
tuac. Errecibi eçacu ba-
da, dita cerucoa, offe-
renda haur beguitar-
te onez, eta ducun
othoi gure becatuen
gaiñean misericordia
eta pietate. Ez-tiaça-
guçula Sacrificio hu-
nen fruitua errefusa
gure indignetasuna
gatic, baiña consi-
dera eçacu ecen cer-
orrec eman deraucu-

çuna bera presentat-
çen derautçugula gue-
ure becatuen satisfaci-
noetan.
Hunequin batean go-
mendatcẽ derauzquit-
çut munduco estatu
guztiac, eta necessi-
tateac hala espiritua-
lac nola temporalac.
Eliça Catholica çure
Esposa, Aita saindua
çure Bicarioa, Eliça-
co bertce Superiorac
eta Gobernariac, Gu-
re Erregue Iauna,
Prince Guiristinoac,
herrietan cargu du-

tenac, gure haurrideac.
ahaideac, adisquideac,
eta orgui-eguile guz-
tiac. Conuerti itçaçu
becatoreac, consola it-
çacu tristeac, senda it-
çacu eriac, fabora itça-
cu beharrac, eta sal-
bamenduco portura
hel itçaçu itsasoan da-
bilçanac. Fede sain-
dura ekar itçaçu Paga-
noac, jujen itçacu er-
rebelatuac, beguira
gaitçaçu gaitcetaric,
emã diaçaguçu baquea
gueure demboran, eta
Guiristino fidelen ari-

mac athera itçacu Purgatorioco penetaric. Eta fineã eman diaçaguçu çure semearen Passioneco mereximenduez ongui probetchatceco garacia, eta halaco moldezçure cer bitçuã emplegatceco, non bicitce hunen ondoan ardiets deçadan Parabisuco loria. Biz hala.

Guero erraçu debotqui,

Pater noster: Aue Maria.

Cofessatu Baino lehen erraiteco Othoitça.

AHalaque naiçela eta beldurrez ikhara nabilala presentaticen naiz, Iainco eternala, çure maiestatearen aitcinean, ceren baitacussat añhitz eta añhitz moldez çure ontasunaren contra huts eguin dudala. Aithortcen dut itsasoan harea baiño, eta legar bihi baiño, ene baithan bekatu gue-

hiago dela, eta hala-
tan ez-naiz ausart
bequien çure gana ailt-
chatceria. Ni naiz be-
katore guztietaco han-
diena, gaixtoena, eta
esquer-gabena, ahal
que gabequi bici içan
naiçena, eta çure mana-
mẽdu sainduac hitçez
gogoz, eta obraz
hautsi ditudana. Ni
naiz seme gazte de-
sordenatu çure etche-
tic ilqui cen hura, eta
çuc eman cenerauz-
quidan ontasunac mũ-
duco placeren ondo-an
nem-

nembidala aitcin-gui-
bel behatu gabe gasta-
tu dituzana. Alani do-
hacabe handia bai naiz!
ceren vtci çaitut çu
neure Jabea, eta ar-
çain eguiazcoa, eta ar-
du errebelatua becala
aldaratu naiz çure ar-
thaldetic, eta erori ot-
soaren ahoan. Vtci çai-
tut biciteco ogui çare
na haraguiaren guti-
cien bessarcatzea gatic.
Vti çaitut vr biciaren
ithurri carena, agort-
cen diren contenta-
menduei lotceagatic.

P

Vtci çaitut ene ontasun guztia çarena, lurreco onhasun ez-teusei it-chequitcea gatic. Ac-cusatcen dut neure esquergabetasuna, ce-rẽ hain laxoqui eta an-sicabequi vtci dudan hain Aita ona eta amo-riozcoa, nola çu içan baitçara enetçat. çuc ardura ongui eguiten cenerautan, eta nic ere ardura çure contra eguiten nuen beca-tu. Cure ontasuna eta emetasuna narritatu dut neure gaixtaque-

ria handiez, baiña çuc
(nola bait-çara Jain-
co misericordiazcoa)
ez naucu gaztigatu
nahi icatu ceure iu-
sticia borthitçaren ar-
auaz, aitcitic pacien-
cia handi batequin
iguriqui derautaçu o-
rai artean, eguiazco
penitencia batez çu-
re gana itcul nendin
amoreagatic. Aitort-
cen dut ecen ene
gaixtaqueriec añhitce-
tan eman deratçute-
la ocasino ene çure
ganic khentceco, baiña

çuc emequi eta amo-
riozqui deithu nauçu
ceure gana, eta çure
ontasuna gatic barca-
mendu prometatu. çu-
re partez seguratcen
gaitu çure Profetetа-
ric batec, eztucula na-
çul dadin, eta bici da-
din. Eta berriz bertce
batec ere ba-dio ecen
baldin becatorea, bere
huts eguinac ezagutu-
ric eta vtciric, çure ga-
na itçul ba-dadi, et çare-
la guehiago haren huts

hi gal dadin becatorea,
baiña bai çure gaina it-

eguinez orhoituco. Pro
mes hunec bihotz eta
espartau emanic, deli-
beratcen dut neure bi-
citce gaiztoaren vtzte-
ra, eta cure gana neure
bihotz guztiaz itcult-
cera. Errecibi naçacu
bada othoi beguitarte
onez, Magdalena peni-
tenta cure guibelean
bere burüa lurrera
egotciric nigarrez ce-
goena errecibitu çen-
duen becala, eta eman
diacadacu neure beca-
tuen barcamendu ossoa
hari eman cenerancan

beçala. Cerorrec de-
ithcen ditutçu çure
gana nekhaturic eta
cargaturic daudecinac,
eta erraiten deraueçu
arinduco eta des-car-
gatuco ditutçula: Hu-
na bada ni becatuz
bethea, nekhatua, e-
ta cargatua, eta nahi
nuque arindu, nahi
nuque carga haur neu-
re gaiñetic khendu,
iharrossi, eta çure mi-
sericordiaren itsas hon-
darrera egotci. Errai-
ten duçu ethorri ça-
rela mundura galduen.

edireitera, errebelatuen bilhatcera, eta becatoreen salbatcera: Hetaric bat naiz ni, Iauna, eta ene gatic ethorri carenaz gueroz salba naçucu othoy. Icena hartu cenduen Iesus, erran nahi baitu Salbatçaillea: Eguicu bada ene alderat cure icen horrec significatcen duen dranaz. Orhoit caiteci ni curea naicela creacinoz eta erospenez, Eta ez-tecacula vtz galtcera ceure

escuz eguin ducũ obra,
eta ceure oddaz erossi
ducun creatura. A Jain-
co guztiz ona eta pie-
tatezcoa, ducun athoi
ceure misericordia hã-
diaren aranaz nitçaz
pietate. Misericordia
handiaren nagoçu es-
que, ceren handiac bai-
tira ene becatuac: Baiña
handiac ba-dira ere,
badut sinheste are dela
comparacionic gabe
handiago cure miseri-
cordia: Eta ceren çuc
ceure Elican Peniten-
ciazco sacramẽdua be-

catuen barcamendu-
tan ordenatu baytuçu,
huna prestatcen hari
naiz cofessatceco, neu-
re conciençiaren des-
cargatceco, eta çure ga-
racia sainduaren ardie-
steco. Baña ba-daqui-
çu, dainco ona, ecen Sa-
garamendu hunetaco
behar diren condici-
noac eta aparailluac
ecin dituz quedala neu-
re indar joillez, bada-
quiçu lagundu behar
çatçaizquidala: Arqui
eçaçu bada othoy ene
espiritua eta memoria

cenuticaco arguiaz, ha-
laco moldez non neu-
re becatuen itsusitasu-
na, handitasuna, eta pi-
sutasuna ecaguturic,
cofessa ditçadan libre-
qui, clarqui, eta bidez-
qui. Eta baldin guztiez
ecin orhoit ba-naite,
beha dacocu othoy e-
ne intencione onari,
eta errecibi ecacu e-
ne ahotic Erreque Da-
uiden othoitz haur:
Neure becatu, ene
ganic estalduric daude-
enetaric, edo orhoit-
cen ez-naicenetaric

garbi naçaçu Iauna, e-
ta berceec ni naice-
la causa eguin dituz-
tenac-ere barca diait-
çadaçu othoi : ceren
ezta munduan becatu
guztiac iaquin ahal dit-
caqueyenic.

Hunequin batean e-
man diaçadaçu neure
becatuez behar beçala-
co viriquimendua. Er-
raiten deracu cure Pro-
fetac ecẽ bihotz dãuz
eta dolorez hautsia cu-
re gogaraco sacrificioa,
eta balistassun hãdita-
coa dela cure aitcinea.

Ene bihotz hain çaurt
eçaçu ceure amorioa-
ren tragaçaz halaco
moldez non ddarezco
sentimenduz betheric
ardiets decadan çure
ganic desiratcen du-
dan barcamendua.
Ene Jaincoa eta Creat-
çaillea, ceren çaren on-
tasun guztien gañeco
ontasuna, eta nic gauça
guztien gañetic maite
çaitudana, hargatic dut
damu neure bihotz
guztiaz ceren çure cõ-
tra becatu eguin dudã.
Deliberatcẽ dut finqui

eta formuqui (çure ga-
raciaren fabore arequin
batean) ez guehiago
bihurtcera, eta ocasi-
noetaric ihes eguitera,
equin dituzanen co-
fessatcera, eta emanen
çaitã penitenciaren cõ-
plitcera. Eta nola bai-
nagoztcu humilqui neu-
re becatuen barcamen-
duaren esque, hala dut
esperança çure miseri-
cordia handia baithan
ene esquea encunen
duçula, eta barcatuco
derauzquidatçula. Biz
hala.

Cofessatv ondoan eguiteco

Othoitça

ESquerrac eta laudorioac emaiten derauzquitçut, Iainco eternala, lehenbicicoric ceren ceure paciencia handiaz penitencia eguitera orai arteiño iguriqui baiterautaçu: eta guero cerẽ neure becatuen ezagutcera ethorriric, hequen cofessatceco ceure ontasuna gatic dembora eman baiterautaçu.

Ezagutcen dut ecen
Penitenciazco Sagara-
mendu hunetcaz be-
the naũcula ontasunez,
eta faboratu neure ari-
maren miseriaric han-
dienean. Hunetcaz iu-
stificacioneco garacia
eman derautacu, eta
bay neure becatuen
barcamendua. ere: ceu-
re adisquidetasunean
ecarri naũcu, eta ce-
ruco erresumaren pri-
mu equin: Espiritu
sainduaren dohaiñac
barreneco bertce ver-
thutequin eman der-

auzquidatçu, eta neure
arimaren çauriac sen-
datu: Ene espiritua ale-
gueratu ducu, eta ene
arima, lehen hil cena,
piztu: Eta finean neure
becatuen pisutasunetic
arindu, cargatic descar-
gatu, eta Iffernuco pe-
netaric libratu nauçu.
Sagaramendu saindu
hunen bidez eraman
nauçu becatutic gara-
çiara, heriotcetic bicit-
cera, ilhumbetic argui-
tara, gathibutasunetic
libertatera, eritasune-
tic ossasunera, eta Iffer-

nuco

nuco athetic Parabisu-
co aldera. Ha! ene
Jainco bihotzecoa, hã-
bat ontasun eguin de-
rautaçuna, cer egui-
nen dut nic çure al-
deracotzat? Baldin ber-
tzeric ecin ba dagiut,
es-querrac bedere e-
manen derauzquitzut
neure ahal guztiaz, eta
Erregue Dauitec be-
çala erranen derautzut:
Ene becatuen gatheac
deseguin ditutzu, Jau-
na, laudoriozco sacrifi-
cioa offerendatuco de-
rautzut, çure icen sain-

dua inuocaticen duda-
la. Orhoitcen naiz, ha
ene Sallbatcaillea, e-
cen çuc hogoy eta he-
meçortci vrthetaco eri
Siloeco vrean sendatu
cenduen hari erran ce-
neraucala: Huna, orai
sendatu aicenaz gue-
roz, oha, eta eztaguiala
guehiago becaturic.
Hain bertce erraiten
derautacu bada orai ni-
ri ere: neure becatuen
barcamendua eman de-
rautacunaz gueroz,
manatcen nauçu ez-
nadila guehiago heta-

ra bihur. Hala eguin nahi dut, Jauna, cure amorea gatic, eta neure probetchua gatic. Cuc garbitu nauçu, eztut guehiago liçundu nahi: Aillchatu nauçu, eztut guehiago erori nahi: deabruaren gathibutasunetic libratu nauçu, eztut guehiago haren escuetan erori nahi: Garaciazco biatcea eman derautacu, eztut guehiago becatu mortalaz espiritualqui hil nahi:

Ardietsi dut behin cure adisquidetasuna, eztut guehiago hura galdu nahi: Eta fineau salbamenduco bide jugenean ecarri nauçu, eztut guehiago hartaric aldaratu nahi. Jesus ona, cu icanen çara hemendic aitcina ene desiramendu guztien gedea eta sina: eta eztut guehiago neuretçat bici nahi, curetçat baicen.

Baiña ceren baitaquit ecen gauça hauquen guztion complit-

cecotcat ene arima-
ren indarrac ttipiegui
eta flacoegui direla,
eguiten derautçut o-
thoitz ceure passione
sainduaren mereci-
menduac gatic, nahi
derautaçun ceure es-
piritua arguitu, adi-
menduа gobernatu, bi-
hotça faboratu, eta bo-
rondatea nic orai egui-
ten dudan delibera-
mendu hunetan for-
muqui iraunteco eta
perseueratceco halа-
co moldez borthitztu,
non icusten diren eta

icusten eztiren etsai
guztien tentamenduac
venciuric, eduqui de-
çadan galdu gabe orai
çofessatce hunetan er-
recibitu dudan garacia
haur. Biz hala.

Gorputz Sain-

dua errecibitu baño
lehen eguiteco
Othoitça.

COnsideratçe duda-
neã neure baithan,
Jainco handia, çu nor
çaren, eta ni nor nai-
çen, beldur naiz sobera
ausartcia har deçadan,
çure gorputz precia-

tuaren Sagaramẽdu hu-
netã errecibitcera hur-
biltceaz. Baiña orhoitu-
ric ecen cerorrec gon-
bidatçen gaituçula ce-
ruco ogui hunetaric
iattera, baldin seculaco
bicitcea nahi ba-dugu
ardietsi: hunec emaiten
deraut bihotz eta es-
portçu segurança handi
batequin çure gana hur
biltceco. Huna bada, ha
Iesus ona, çure miseri-
ricordian eta ontasu-
nean fidaturic heldu
naiz eria midicua ga-
na, probea aberatsa

gana, escalea emaillea
gana, biluça bestit çail-
lea gana, liçuna vra ga-
na, eta itsua arguit çail-
lea gana. Senda eçaçu
bada othoi ene erita-
suna, betha eçaçu ene
huts tasuna, estal eçaçu
ene biluzgorritasuna,
jahu eçaçu ene liçunta-
suna, argui eçaçu ene
insutasuna, eta indaçu
Sagaramendu saindu
hunen errecibitcean
halaco debocinoa, in-
tencionea, garbitasuna,
humiltasuna, fedea,
eta amorioa, nolacoa

baitagoca misterio hã-
di huni, eta ene ari-
mac-ere bere salbamẽ-
duco behar baytu.
Cotatcẽ du ſure Eua-
gelioac ecen cuc egun
batez. Ierusalemeco
Temploan oihuz ervan
cenduela: Egarri dena
bethor ene gana, eta e-
dã beca. Huna badani,
a biatceco ithurria, et-
horten natcaitcu mun-
duco equitecoen on-
doan nabilala nekhatu-
ric, egarriac hila, or es-
que: eta badaquit ne-
horc-ere cuc cerorrec

baicen ecin iraungui
deçaqueyela ene. egar-
tsu handiaren sua.

Sagaramẽdu hunetan
eracustẽ deracuçu, Iau-
na, ceure amorio han-
dia, ceren ez-tuçu asco
eritci ceure presuna
Maria Virginaren sabe-
lean guiçon eguinic e-
maitea, ez eta ceure o-
dolaren Gurutcean hil
cinenean guri bicitcea
emaiteagatic issurtea:
baiña guehiago gure
arimẽ ontasunetan, eta
prometatu deracuçun
ceruco loriaren bahitan

eta segurantçatan vtci
deracuçu eta eman al-
dareco Sagaramendu
Saindu hunetan ceure
gorputça eta odol pre-
ciatua, oguiaren eta ar-
noaren figuraz, iduriaz,
çaporeaz, coloreaz, eta
bertce accidentez cam-
potic estalia. Ha! gui-
çonen maitaçaille han-
dia, Sagaramendu haur
gure ganaco amorioa
gatic ordenatu duçu-
na, othoitcez nagotçu
nahi derautaçun orai-
co parada hunetan
ceure amorio handi-

aren kharraz neure bi-
hotça çure amorioaren
orhoit çapenetan, eta
çure intencionearen a-
rauaz amoriozco miste-
rio haur amoriorequin
errecibi deçaquedã be-
çala piztu eta berotu.
Baiña çuc nolatan (gar-
bitasuna beraçarelaric)
nahi duçu hain leku li-
çunean eta nardagar-
rian, nola baita ene ari-
ma, sarthu? Aithortcen
dut ez-naicela çure er-
recibitceco gay: eza-
gutcen dut neure in-
dignetasuna, eta çuc

cerorrec behar naucu-
la garbitu eta prestatu.
Emoçu bada aitcinetic
ene arimari cerueo be-
nedicionea, garbi na-
çacu garaciazco orraz,
eder nacacu ceure do-
haiñez, betha naçacu
verthutez, eta eguin
nacacu cure errecibit-
ceco gay naiçatequ-
yen becala. Hunela
prestaturic desiratuco
caitut, esperançaz cu-
re presenciac berequin
ekarten dituen onta-
sunac gocatuco ditu-
dala, eta desira haur

ez-tela ene calteta icanen. Cato bada ene salbaticaillea, sar caitea ene baithan barrena, eta caude belthierecotz enequin. Pitz ecacu ene bihoticean ceure amorioaren sua, iraungacu gutticia gaixtoen kharra: Bero ecacu ene epeltasuna, erra itcacu ene imperfecioneac, eta eguin nacacu ceure gorputz preciatuaren partaletassunaz behar den gauca guztietaco gay eta digne. Eta insa Erregue Daunitec Mifibo-

seth Jonathas bere adisquidearen seme gaixoa Aitaren amorea-gatic bere mahayan errecibitu baitcuen, eta bere onetan eguin partale: hala ene gaixotasunari behatu gabe eguin nacacu ni ere Sagaramendu Saindua-ren mahay hunetan partale, errecibitcē naucula ceure Passione saindua-n eracutsi deracucun amorioa gatic, eta bethiere eduqui deracucun adisquidetasuna gatic.

Ha ene bihotceco
Jaincoa! oray fedezco
beguiz campoco acci-
dentez estaliric ikhu-
sten çaitut Sagaramen-
du saindu hunetan:
noiz ikussico çaitut ba-
da aguertuqui, eta e-
stalquiric gabe, ain-
gueriiec ceriian iku-
sten çaituzten beçala?
Ha! ceriietaco Erre-
guea, afari dohatsua
ceure hantatuẽçat Sa-
rabisuã prestaturic da-
ducaçuna, Noiz iarrico
naiz ni loriazco mahay
hartan? Ordu dohatsu
haren

haren beguira egonen
naiz, cuc placer duque-
cun arteiño : Eta bitar-
tean esperançarequin
bicico naiz bethiere e-
ne garputz hunetaco
bicitceac diraneiño ,
bazcatuco nauçula ceu-
re Sagaramẽdu saindu
hunetçaz : eta hunen
ondoan eramanen nau-
cula ceure ikusteaz er-
recibitçen diren atse-
guinen eta placeren
goçatcera . Biz hala .

R

Gorputz Sain-

dua errecibitu on-
doan eguin be-
har den

Othoitça.

ESquerrac eta laudo-
rioac emaiten de-
rauzquitçat, neure Jan-
goicoa eta Salbatçail-
lea, ceren ceure pre-
senciaz visitatu bia-
nauçu, eta eguin ceure
gorputz preciatuaren
partale. Miresteco da
eguiazqui nola çu Jain-
co gora eta maiestatez-
coa çarelaric, ceure go-

ratasuna hain behiti-
turic nahi icatu ducun
ene arimarẽ etcheã sar-
thu, eta ene baithaosta
tatu. Cerc eraguin o-
the deratcu ene alde-
racotcat hain humilta-
sun handitaco obra
haur? Ala eguin ducu
ene baithan diriẽ mere-
cimẽduac gatic, ala ene
ganic athera vste ducũ
probetchua gatic? Ezba
ta gatic, eta ez bertcea
gatic: ceren bataz ez-ta
ene baithã halaco sho-
rea mereca duẽ ontasu-
nic, eta bertceaz ceren

çureac baitira gauça
guztiac, eta ez-paitucu
deusen beharric. Ait-
hortcen dut, Iauna, ecẽ
ceure pietate handiac,
eta gure ganaco amo-
rioac, gure probetchua
gatic eraguin deratçu-
la miretsgarrizco obra
haur.

Baiña norc erran ahal
leçaque cẽbat probet-
chu eta ontasun ethor-
ten çaicã dignequi eta
behar becala errecebit-
cen çaituen arimari?
Sagaramendu sándu
hunen verthutez gara-

cia berretcen da, Fedea
borthitzten da, esperã-
ça pizten da, Caritatea
iratchequitcen da, espi-
ritua alegueratcen da,
borondatea ontcen da,
eta arima Iaincoare-
quin iuntatcen da. Ver-
thuteac handitcen di-
ra, tentamenduac tti-
pitcen dira, imperfe-
cioneac purgatcẽ dira,
eritasunac sendatcen
dira, becatuac barcatcẽ
dira, eta Espiritu sain-
duaren dohaiñac com-
plituqui emaiten dira.
Obebedom ceure cer-

bitçari ona bethe cen-
duen ceruco benedi-
cionez, ceren errecibi-
tu eta ostatatu bait-
çuen bere etchean
cembait egunez çure
testamenteco arca. Nic
eztut harc becala çu-
rezco arcabat errecibi-
tu eta ez ostatatu, bai-
ña bay ceriian eta lur-
rean den gauçaric han-
diena, baliossena, eta
preciatuena, cein bay-
ta çure gorputz sacra-
tua, eta harequin ba-
tean çure odola, çure
arima, eta Jaincotasuna.

Bada Obededom ha-
ren alderacotcat eguin
cenduena eguiçu oray
ene alderat-ere, eta Sa-
garamendu hunen ver-
thutez betha naçaçu
ceure dohaiñez.

Ha! Ainguriiẽ oguia,
atseguin eta contenta-
mendu suerte guztiac
ditucuna bethe eçaçu
othoi ene arimarẽ ape-
titua ceure eztitasuna-
ren caporeaz, halaco
moldez non munduco
placerac eta contenta-
menduac higuyn da-
quizquidan, eta bertce

ontasunic çu cerori bai-
cen bilha ez-teçadã, e-
ta ez desira: Ceren çu
cara ene esperãça, ene
s bicitcea, ene erreme-
dioa, ene arguia, ene
borthitztasuna, ene ab-
erat stasuna, ene alegriãça,
ene atseguina, ene ba-
quea, ene sossegua, ene
ohorea, ene loria, ene
herẽcia, ene Creatçail-
lea, ene Salbatçaillea,
ene Iauna, ene Iaincoa,
eta ontasun guztia. Ar-
raçoin da, Iauna, Ain-
gueriien ogui hartaric

dastatu duena aparta
dadin munduco atse-
guinetaric: eta bere
bihotcean ceriietaco
Erreguea errecibitu
duenac ostica ditcan
lurreco gaiça guz-
tiac.

Ha ceriietaco iaquia!
Iunta naçacu, othoi,
ceurequin ceure amo-
rioaren indarraz. çarē
cuene baithan, eta nai-
cen ni cure baithan.
Eguin naçacu ceure-
quin gaiça guztietan
borondate bat, eta es-
piritu bat, eta erranen

dut Apostoluac beça-
la : Bici naiz ni, baiña
ez ni, Iesu-Christo ene
Iauna bici da ene bai-
than.
Ha! ene Salbatçaillea,
ontasun guztien ithur-
ria, eman diaçadaçu
Sagaramendu hunen
verthutez çure maitat-
ceco, ohoratceco, cer-
bitçatceco, borondate
sainduaren eguteco,
becatuetaric apartat-
ceco, çure aranaz bicit-
ceco, eta obra one-
tan finiraiño iraunteco
garacia Eman diaça-

daçu halaber verthute
guztien complimẽdua,
eta bereciqui behar,
dudan bortitztasuna
neure etsai ikusten
diren, eta ikusten ez-
tirenen garaitceco,
eta mundu hunetaco
gaitcen eta penen
pacientqui pairatceco.
Eta noda Elias Profe-
feta borthiztu eta
indarztatu bait-cen,
Aingueru batec çure
partez ekarri ceraucan
sutophil hartçaz hala-
co moldez ecen harc
eman ceraucã indarra-

requin berrogoy egu-
nen eta hain bertce ga-
uen bidea eguinic, hel-
du baitcen Orebeco
mendira: hála niri ere
ceruco ogui hunẽ vert-
hutez eman diaçada-
çu bicitce miseriazco
hunetaco bidearen fla-
catu gabe iragaiteco,
eta çure gana çurequin
seculacotz bicitcera
heltceco indarra. Biz
hala.

AITA CERVCOA-

rii equiteco.

Othoitça

AIta cerucoa, Iainco eternala, hitz batez munduan diren gauca guztiac creatu dituticuna, aitortcen dut ni naicela cure creaturetaric bat, eta nic dudan guztia cure ganic dudala, eta curea dela. Bi arracoin gatic dei ahal caitcaquet Aita: Bata ceren creatu bay- nau- at eta munduan ecarri: Eta bertcea ceren

adoptatu eta ceure
haurtçat hartu bai-nau-
çu. Bataz (cein bai-ta
creatcea) emã derau-
taçu naturaleçarẽ içai-
tea: Bertceaz (cein bai-
ta ceure haurtçat hart-
cea) eman derauta-
çu garaciazco estatua,
eta çure erresuman
cucen içaitea. Bataz
lurreco bertce crea-
tura guztiac baĩno no-
bleago eta abantaila-
tuago ceure idurira
eguin nauçu: Bertce-
az Aingueriiequin ba-
tean cenuco loriaren

portaletasuna emaiten
derautaçu. A Jainco
handia! Cer abantail
aurquitu duçu guiço-
na baithan hain bert-
ce mereci dueric?
Miresteco da eguiaz-
qui nola çu hain handi,
Erregueen Eregue,
eta Jaunen Jaun care-
laric, naiz içatu duçu
hain creatura ez-deusa
nola baita guiçona cer-
re semeçat hartu,
eta guztez-ere ni guz-
tietaco ez-deusena eta
galduena nola contu
hartan berean ecarri

nauçun. Fabore hune-
tan da agueri, Iangoi-
coa, nolacoa den çure
ontasuna, eta ene ga-
naco ducun amorioa,
ceiñẽ verthutez egui-
ten bait-çara çu ene
Aita, eta ni guerthat-
cen bainaiz çure haur.
Icẽ amoriozco hunec,
(çu ene Aita içaiteac)
emaiten deraut es-
portçu eta esperança
behar — orduan fabo-
ratuco nauçula, ceure
escutic eduquico nau-
çula, erortcetic begui-
ratuco nauçula eta
Aita

Aita onac bere semea
beçala çuc ere ni ceu-
re ontasuna gatic bet-
hiere behar beçala
gobernatuco naucula.
Eta hala esperança
hunequin eguiten de-
rautçut othoitz nahi
derautaçun eman seme
on batec bere Aitaren
alderacotçat eguin be-
har duen eguinbideare
complitecco garacia,
nola bai-ta, ohoratcea,
maitatcea, obeditcea,
eta icenaz beçala ica-
nez-ere seme naicate-
queyen beçala cerbit-

S

çatcea. Biz hala.

IAINCOAREN SE-

meari eguiteco

Othoitça

IEsu-Christo ene Iauna, Aita ceriicoaren seme bacoitça, Iainco eta Guiçon eguiazcoa, esquerrac emaiten derauzquitçut ceren ene Salbatcea gatic mundura ethorri baitcinẽ. Ezagutcen dut ecẽ çuc egundaiñoz gueroztic eduqui derautaçũ amorio harc iauts araci cinituela cerutic lurrera ene erremediatcera.

Cu Iainco handia, eta
handitasuna bera çare-
laric, nahi içatu duçu
guztiarequin-ere ceu-
re handitasuna behei-
tituric, guere haraguia-
ren flacotasunarequin
iuntatu, eta iuntaturic
guiçonarẽ formã aguer
tu eta ibili. Icussi cini-
tuẽ Adamẽ ondoco mi-
seriac, ençũ cinituç oy-
huac eta errẽ curac, eta
halatan ceuric ordena-
turic ceneducan dẽbo-
ra cõplitu cenean, etor-
ri cinen haraguiz bez-
tituric gure miseria

guztien errenne-dioare-
quin. Orduan, ceure
ontasuna gatic visitatu
quinitutcunean, eta
guiçon eguinic guzut-
çean gure gatic hil ci-
nean, ceure amorio hã-
diaren froga clarqui
eracutsi ceneraucun.
çuc gure baithan ecar-
ri cenduen imagina
eder eta garbi hura de-
suistatu çuen Adamec
bere becatuaz, baiña
erremediatu eta eder-
tu cenduen çuc çu-
re Passionearen me-

recimenduaz. Adamen
becatuac ekarri ce-
rauzquigun calte han-
diac, baiña çure ethort-
ceac erremediatu ci-
tuen calte hec guz-
tiac, eta are eman on-
tasun doblatuac. Ce-
rer baldin ni eri
ba-naiz, çu çara midi-
aua: Egarri ba-naiz,
çu çara edaria eta it-
hurria: Flaco ba-
naiz, çu çara sosten-
gua eta indarra: Hil
ba-naiz, çu çara bi-
citcea: Becatuz car-
gatua ba-naiz, çu ça-

ra arintçailea eta
barcatçailea: Ihum-
betic ilqui nahi ba-
dut, cu çara arquia:
Finean ceruco lo-
riara ioan nahi ba-
dut, cu çarahango
bidea. Ni galdu nin-
cen, cuc ailtcha-
tu nauçu: Gathibu
nincen, cuc libra-
tu nauçu: corrac ni-
tuen, cuc pagatu ituçu
cu hil çara, ni hil ez-
nendin amorea ga-
tic: eta penatu ça-
ra, penetaric ene athe-

ratcea gatic. A Jain
co handia, eta on-
tasunez bethea! Non-
die ethorri caizquit
niri pietatezco obra
hauc guztioc, cu-
re amoriotic bai-
cen; Carela bethie-
recotz laudatu hu-
nelaco caritatea gatic
Baiña cer eman ahal
diacaiçut nic curi hu-
nem amorio handia-
ren ordain? Ba-da-
quit, Jauna, ez-te-
la deus ene baithan
cure ez-tenic, baiña
guztiarequin-ere ema-

nen derautcut nic-
ere neure amorioa,
emanen derautcut ne-
ure bihotça, ceren
haur da nic guehienic
neure dudana, eta
cuc ere ene ganic na-
hien duçuna. Erre-
cibi dicadacu dada;
amorioa amorioaz pa-
gatu nahi derautcut.
Eta cure amorio hu-
netaric ethorri çaiz-
quidan ontasunez or-
hoitcen naicela, lau-
datu eta cerbitcatu
nahi caitut bici nai-
cen eguneetan. Biz hala

ESPIRITV SAINduari eguiteco.

Othoitça.

ESpiritu saindua, Trinitate sacratuaren hirur-garren presuna. Mendecoste egunean Apostoluen gaiñera iautsiric hequẽ bihotçac cerueo dohaiñez bethe ciniduena: Hurbil çaite othoi ene arimara, eta betha diaçadacu ceure amorioaren eztitasunaz. eu çara bihotçeen arguitçailea, tristeen consolatçailea,

iaquin-gabec iracatsai-
llea, erien sendatçai-
llea, liaunen garbitçai-
llea, eta dohain guz-
tien emailea. Cu ça-
ra emacurtz gaixoen
aita, hotcen berota-
suna, necatuen pausa-
tassuna, flacoen bor-
thiztasuna, becatoreen
salbamendua, Justu-
en bozcarioa, eta er-
rebelatuen guidamen-
dua. Ni emacurtuz
naiz, çaren cu ene
aita: errebelatiia naiz,
çaren ene guidaria:
necatua naiz, çaren

cu ene pausagunea:
flaco naiz çaren cu
ene sostengua: beca-
tore naiz, çaren cu
ene garaçia. Ene
barreneco ilhuntasu-
nac arguitçaçu ceure
claritateaz: ene espiri-
tuaren tristurac khen
itçatçu ceure conso-
lamẽduaz: ene adime-
duaren inoranciac de-
sterra itçaçu ceure do-
ctrinaz: ene arimaren
eritasuna senda eçaçu
ceure garaciaz: eta
ene bihotçaren hotzta-
suna bero eçaçu ceure

suaren carraz: Eman
diaçadaçu ceure çazpi
dohaiñen complimen-
dua, baitira, Cuhurçia,
Adimendua, Cõseillua
Iaquintasuna, Borthitz
tasuna, Pietatea, eta
Beldurtasuna, ceiñen
bidez munduco en-
ganamenduac eza-
guturic, eta vanita-
tea vencuturic, nadin
bethiere cure amo-
rioan egon eta bici. A.
Espiritu saindua, ari-
men bicitce eguiazcoa,
pitz eçaçu ene baithan
ceure amoriozcoren sua

bethiere çure cerbit-
çuan erne eta iratçarria
egon naitequeyen be-
çala: Erra diatçadaçu
neure imperfecione
guztia ccenre suarẽ car
naz; Bethaitça çu ene a-
rimaren velac ceruco
ceure haice erne placẽt
hartçaz: eta inspira diat
çadaçu eta ecar gogora
ceure loriaco eta neure
salbamenduco eguin
behar ditudan obrac,
Erracuts eta iracats dia-
çadaçu nola behar nai-
cẽ mundu hunetan na-
goeiño gobernatu, eta

halaber cer behar dudan eguin, erran, eta pensatu, neure arimaren salbamendua cure saborcarequin batean ardiets deçaquedã beçala bicitceco. Biz hala.

t-.-

ANDRE DANA

Maria Jaincoaren
Ama Virginari
eguiteco

Othoitça.

MAria Virgina saindua, ene salbatçaillearen ama, icussiric çu cein garbi caren,

eta ni cein liquits, ez
naiz ausart çure aitci-
nean aguertcera, eta
ez nuque aguertu
ere behar: Baiña
neure miseriaren eta
behar handiaren han-
ditasuna consideratu-
ric, ecin nago-que
aguertu ere gabe, eta
çure gana fabore esque
ethorri gabe. Cu çara
Aita cerucoaren ala-
ba, haren semearen
ama Espiritu saindua-
ren esposa Taincoaren
etchea, Aingueriñe Er-
reguina, lurreco crea-

turen Andrea, Itsasoco
içarra, Virgina guciz
garbia, ama paregabea,
Adamen etorquiaren
ohorea, eta munduco
miracullua. Aithortcen
dut icẽ ohorezco hau-
quen arauaz laudorio
hãdiac mereci ditutçu-
la, baiña laudorio guz-
tien gaiñeco laudorioa,
eta ohoreric handiena
emaiten çaitçu ceren
Iãgoicoac emazte guz-
tien artean bere ama
hautatu bait-cinituen.
Handic çara becatore
guztien ararteco, eta
han-
[r]

hartcen dugu esperan-
ça aurequin batean ce-
ruco dohaiñac ardietsi-
co ditugula. Baren ba-
da ararteco on, esca
caquitça ceure semeari
ene partez ene beca-
tuen barcamenduaren-
cat, eguiçu haren eta
ene artean baquea, eta
escar naçaçu haren ga-
racian eta adisquideta-
sunean. A Virgina gu-
ciz garbia, encun escaçu
othoi ene othoitça:
eta becatore handia
ba-naiz ere, eznaçaçu-
la hargatic arbuya,

ez naçaçula ceure ga-
nic egotz, aitatic fa-
bora nacacu, eta arar-
s s
teco on guertha ca-
s
quizquit ceure semea-
ren aitcinean. Ardiets
diacadacu verthute
s s
guztien complimẽdua,
arimaco eta gorputce-
co garbitasuna, bihot-
ceco humiltasuna, Iui-
ristino lagunaren alde-
raco amorioa eta cari-
tatea. Iaincoa ganaco
debocinoa, eta haren
borondate sainduaren
eguiteco ancea eta in-
darra. A Maria Virgina

benedicatua, sainduta-
sunaren miracullua, ga-
raciaren eta misericor-
diarẽ ama, çure gomen-
dioan ibencen dut orai
eta bethiere neure bi-
cia, eta dudã guztia. Be
guira naçaçu espiritu
gaixtoarẽ enganamen-
duetaric, eta becatu
mortaletan erortcetic:
Hel çaquizquit, eta fa-
bora naçaçu neure pre-
mia guztietan, necesita-
tezco põtuetã, eta guz-
tiz-ere neure heriotce-
co oreneã. eguiçu habãt
ceure othoitz onez eta

arartecotasunaz, non hequin batean ardiets deçadan orai Jaincoaren garacia, eta guero mundu hunetaco aldia daguidanean, haren Parabisuco loria. Biz hala.

AINGVERV BE

guiraleari eguiteco

Othoitça.

IAincoaren Ainguerüia, ene beguiratçeco ordenatu çarena, esquer deratçut ahal daguidan beçambat çure ganic orai artean er-

recibitu ditudan onta-
sun guztiez. Ezagut-
cen dut ecen çu çare-
la ene bicitçearen go-
bernaria, espirituaren
guidaria, adimendua-
ren arguitçailea, be-
harretan faboratçail-
lea, periletan begui-
raillea, arduraco ongui
eguilea, eta pensamen-
du onen inspiratçail-
lea. Cu bethi çaude
erne ita iratçarriric ni
vquitcen naicen gau-
cen gaiñean. Ene in-
guriian çabilça gauaz
eta egunaz deus gaiz-

quiric guortha eztaquidan. Presentatcen ditutçu Jaincoaren aitcineã ene desirac, othoitcac, eta obra onac, eta ckarten derauzquidatcu Jaincoaren doniiac eta dohaiñac. Cembat inspiracino on eman derautaçu Jaincoaren aranaz bicitceco contuã? Cembateta behaztopatuco nincen becatuaren bidean, baldin çuc ezpanenducu escutic eduqui? Cembateta erorico nincen munduco periletan, eta heldu co incontru gaitcetan,

baldin çuc etsai agueri
direnen eta agueri ez-
tirenen çangarteac, ce
latac, eta gaixtaqueriac
aguertu, khendu, eta
deseguin ezpacinitu?
Aithortcendut eguiaz-
qui ene bicitce gaix-
toac añhitzetã-ere me-
reci çuqueyela vrrun-
du cinen ene gainic,
baiña ez nauçu etci na-
hi icatu, iraun duçu
ceure caritate handiz
pietatezco obra hune-
tan. Norc erran ahal
deçaque cein obligatu
naicen çure alderat?

T 4

cembat derautsudan
çor? Gure Iaincoac da-
qui horu, eta çuc ere-
bay, eta ez bertcec,
ene adisquide leyala.
Ezagutçen dut eztela
lecuric çure ganic er-
recibitcen dituzan on-
[t]asunen ezagutçeco,
eta ez mereçi beçala
ontasun hauquen es-
cuetsen errendatceco,
Behar beçala eztaidi-
quet ez bata ez bert-
cea ere cenuraño: bai-
ña bitartean errecibi
itçacu neure ahalaren
arauaz emaiten de-

rauzquitcudan esquer-
rac. O Espiritu dohat-
sua, cure carguaren eta
gomendioaren azpian
Jaincoac bere ontasu-
na gatic ene arima,
gorputca, eta bicitcea
ecarri dituenaz gue-
raztic, othoitcez na-
gotcu nahi ditutcun
eduqui cargutan eta
gomendiotan, oraiño-
coan becala hemendic
aitcina ere contu eta
ardura eduquitcen du-
cula. Ceure inspiraci-
no sainduez, gogoeta
onez aparta nacacu

becatu eguitetic: erre-
bela nadinean eçar na-
çacu bide jugeneã, go-
berna naçacu neure
nerde apur hunetan:
hel çaquizquit neure
heriotzeco orenean.
Orduan emplega eça-
cu ceure indar guztia,
eta etsai guztietaric
defendaturic eraman
albaitnençacu ceure
compañian ceruco lo-
riara. Biz hala.

PARABISVCO

Saindu guztiei e-
guiteco

Othoitça.

SAlutatcen eta oho-
ratcen caituztegu Pa-
rabisuco Saindu dohat-
suac, Iaincoaren adis-
quideac, eta ceruco
habitantac. Cuen do-
hatsutasunaz orhoitu-
ric, eta guere misse-
riac hersturic, heldu
gara cuen gana fa-
bore es-catcera. Cu-
ec iadanic acabatu

duçue bicitce hunetaco bidea, baiña gue
orai darabilagu escuen
artean. Cuec munduco tormenta guztiei
garaituric irabaci duçue salbamẽduco portua, baiña gu orai gabilça perilez inguraturic itsas ohinen artean.
Cuec seguratu duçue
çuen salbamendua, baiña gu ikaraz gabilça,
ici eta beldur gara,
ecin iaquinez cer guerthatuco çaicun gueure heriotzeco orenean.
Ea bada Saindu glo-

riosac, complimendu
guztiarequin çaudete-
nac, orhoit çaitezte o-
thoy gure eguitecoaz
eta miseriaz. Beha dia-
çaguçue gain horreta-
ric ceiien caritatezco
beguiez, eta gueure
beharrac estal diat-
çaguçue ceiien fabo-
rez. Guc baiño le-
hen frogatu cenduten cembat ocasinoz eta enganamenduz bethea den mundu falso hau. Badaquiçue no-
la gauden peril suerte guztiez inguratuac,

eta gueure indar joil-
lez ecin escapa gaitez-
queyela, eta ez libra
peril hetaric. Badaqui-
cue halaber gueure e-
ssuitez ceiñ flaco huts
eguiten, eta erorten er-
raxe garen, eta bertce
alde egun guztiaz aco-
metatcen gaituzten
tetamenduac ere ceiñ
handiac eta borthit-
cac diren: Ardiets dia-
scagucue bada Iangoi-
sscoa ganic gure arimen
salbamendua guibe-
latcen duten trabu
guztiei garaitceco in-

darra. O Aingueru sainduac, guiçonaren salbamendua desiratcen duçuenac, eta hartçaz alegueratcen çaretenac. O Apostolu sainduac, Euangelioaren doctrina predicatuz mundua Iesu-Christaren federa conuertitu duçuenac. O Martyr sainduac, fede Catolicaren mantenatcea gatic añhitz pena pairaturic azquenean ceüen biciac eman ditutçuenac. O Ipizpicu sainduac

ceüen ansiaz eta tra-
bailluz Iaincoaren Eli-
ça bidezqui goberna-
tu duçuenac. O Do-
tor sainduac ceüen do-
trina onaz Guiristino
fidelei bere salbamen-
duco bidea iracatsi de-
raueçuenac. O Cofes-
sor sainduac ceüen bi-
citce onaz, verthu-
teaz, eta exemploaz
mundua arguitu du-
çuenac. O Virgina
sainduac arimaco eta
gorputceco garbitasu-
na beguiraturic mun-
duaren eta haraguia-
ren

muguidac eta gut iciac
garaitu dituçuenac.
O Alhargunac eta bert-
ce emazte sainduac,
obra onetan eta vert-
hutezcoetan mundu
hunetan emplegatu ça
retenac. Eta finean
generalqui saindu guz-
tiac ceiien bicitce
onaren merecimenduz
Jaincoaren faborea-
requin batean loriaco
Ikhoroa irabaia duçue-
nac, orhoit çaitezte
gutçaz, fabora gait-
çaçue ceiien othoitz
onez, eçue gutçaz

V

GVIRISTINOAC

nola behar duen bere
conciencia arratsean
examinatu.

GViristino onac içaitecot-
çat behar dugu arratsa
guztiaz gueure conciẽcia ex-
minatu, eta cer eguin, erra, eta
pensatu dugun eguin gogoeta:
iaquitea gatic cer becatu eguin
dugun egun hartan.

Eta concienciaren exami-
natce haur bortz puntu hau-
tan dago.

Lehena de Iaincoari es-
querren emaitea haren ga-
nic generalqui errecibitu

ansia, çareten gure a-
rarteco Jaincoaren al-
deracotçat, eta ar-
diets diaçaguçue haren
ganic Fede eguiaz-
coa, Esperança, bicia,
Caritatea complitua,
eta obra onetan fine-
raiño iraunteco garaçia,
hunelatan biciçe mi-
seriatu hunen ondoan
merecient eta dig-
ne garatequeyen bé-
çala çuen compañiara
heltçeco, eta çuequin
batean seculaco fin-ga-
becotçat Jaincoaré lau-
datçeco. Biz hala.

CVIRISTINOAC

nola behar duen bere
conciencia arratsean
examinatu.

CViristino onac içaitecot-
çat behar dugu arratz
guztiaz gueure conciẽcia ex-
minatu, eta cer eguin, eta
pensatu dugun eguin gogoeta:
iaquitea gatic cer becatu eguin
dugun egun hartan.

Eta concienciaren exami-
natce haur bortz ponru hau-
tan dago.

Lehena de Iaincoari es-
querren emaitea haren ga-
nic generalqui errecibitu

ditugun ontasun guztiez, eta beregainqui egun hartacoez. Bigarrena, Iaincoari gueure becatuen ezaguteeco arguí eta garacia escatcea.

Hirurgarrena, gueure buruari contu galdeguitea gehoroqui, egun hartan eguinez, ezranez, edo pensatuz eguin ditugun becatuez.

Laur garrena bihotceco vrriquimenduaregquin Iaincoari gueure becatuez barcamendu escatcea, ahalic eta fitelzena cofessatceco intencinoaregquin.

Bortz garrena, fermuqui deliberatcea handic aitcina ho-

bequiago bicitceco, eta beca-
tuetaric (Iaincoaren fabo-
rearequin batean) apartatce-
co.

Eta examinatce hunen er-
razqui eguitẽ ikasteco, emanẽ
deratçut hemen molde bat, eta
nahi nuque huni iarraiqui
bacenenquitça.

CONCIENCIAREN

examinatceco
moldea.

A Ratseã ohera baiño lehẽ
nahi ba-duçu ceure con-
ciencia examinatu, bilha eça-
çu cembait leçu apartatu et-

chean edo bertcetan, eta hartan belhaurico iarriric has çaitea erraiten.

Gorputcez eta bihotcez neure burüa lurrera egotciric presentatcen naiz çure Maiestate guciz gaiñecoaren aitcinean, ene Iaincoa eta Creatçaillea, adoratcen çaitudala neure arimaco indar guztiaz.

Haur erran eta beheiti eçaçu ceure burua lurreratño, eta berriz bere hala ailtchaturic erraçu hunela.

I. Esquerrac emaiten derauzquitçut Iauna

orai artean çure ga-
nic erreçibitu ditudan
ontasunez: Cerē ceure
idurira eta imaginara
creatu bai-nauçu, ceure
odol preciatuaz rede-
mitu, Guiristino eguin,
eta bai çure Sagaramē-
duetan ere partale: añ-
hitz periletaric beguira-
tu, behar dudan man-
teniia eman, eta
becatuac barcatu. Bai-
ña bereciqui esquer
derautçut ceren egun-
go egun hunetan ceure
escutic eduqui bai nau-
çu, ontasunic asco

eman, ãnhitz gauçat an
faboratu, eta munduco
peridetaric beguiratu
bai-nauçu.
2. Eta cerẽ neure gaix-
taqueria hautsez oren
oroz becatutan erort-
cen dodtiia bai-naiz,
hargatic nagotçu dho-
itcez, ha Jainco handia,
nahi derauzquidatçun
cure contra egun eguin
ditudan becatuac neu-
re memoriora ekarri,
bidezqui ezagutceco
arguia eman, eta bai
hetcaz urriquimendu
ere icaiteco garacia.

3. Hunen ondoan iraul eça-
çu ceure espiritua, eta pensa
eçaçu ea cein lecutan ibili ça-
ren goicetic arratseraiño. no-
requin minçatu çaren, certan
emplegatu duçun dembora,
cer obra eguin duçun, gehero-
qui eguiten duçula gogoeta
cer becatu eguin ahal duque-
çun, eguinez, erranez, edo pẽ
satuz: hala gaizqui eguinac
nola ontasun eguin gabevtçi di-
tuçunac: Eta halaber ea ceure
arduraco imperfecionequin
eta inclinacino gaixtoequin
nola gobernatu caren.
Eta cer-ere becatu edirenen

bai-tuçu eguin duçula egun hartan, eçar ecaça ceure memorian, eta har ecacu ceure bihotcean vriqui handia, eta hirurocian escuz io ecacu balhara erraiten duçula.

4. Hauc dira (ene vstez) ene faincoa, nic egungo egunean çure contra eguin dituçdan becatuac. Huna cein gaizqui emplegatu dudan çuc ongui eguiteco eman derautaçun denbora. Bidu dut becatua be-

catuaren gaiñera, eta
lehen eguin nitue-
nac egungoez berre-
tu ditut. Ezagutcẽ dut,
Jauna, erori naicela
becatu hautan, çure
amorioan eta beldurta-
sunean behar beçala
egon gabez.

CONTRICIONECO

Actea.

ENe Jaincoa eta Cre-
atçaillea, ceren çarẽ
ontassun guztien gai-
ñeco ontassuna, eta
nic gauça guztien gai-
ñetic maite çaituda-
na, hargatic dut damu

neure bihotz guztiaz,
ceren cure cõtra eguin
dudan becatu. Deliberatcẽ dut finqui eta fermuqui (çure garaciaren
faborearequin batean)
ez guehiago bigurtcera
ocasinoetaric ihez eguitera, eguin ditudanen
cofessatcera, eta emanẽ
çaitan penitenciaren
çomplitcera. Eta nola
bai-nagotçu humilqui
neure becatuen barcamendu esque, hala dut
esperança ecen barcatuco derauzquidatçula
çure misericordia eta

ontassun handia gatic.
Biz hala.

5. Eman diaçadaçu ot-
hoy hemendic aitcina
bekaturic ez guehiago
eguiteco garacia eguin
ditudanetara ez gue-
hiago bihurtceco, eta
gauça guztietan cu-
re borondate saindua-
ren compliteco indar-
ra. Biz hala.

Hauquen ondoan erraçu
Confiteor, latinez edo Eus-
caraz.

GVIRISTINOAC

nola behar dioen be-
re burüa Jainco-
ari arratsean go-
mendatu.

ERan dugun molde hu-
netan ceure concientia
examinaturic, gomenda dia-
çoçu ceure burua Jaincoari:
Eta hartaracotçat erran it-
çaçu, Pater noster: Aue
Maria: Credo in
Deum: eta guero othoitz
haur.

Othoitça.

IAINCO eternala, çu-
re botherearen indar-
raz eguna eta gaua
guiçonaren probetchu-
co creatu eta ordenatu
dituçuna, eçar diat-
çadaçu othoy neure
arima eta gorputça
gau hunetan ceure
hegalen eta ontasuna-
ren itçalaren azpian,
eta beguira naçaçu
gaurco periletaric. De-
seguin itçaçu Espiritu
gaixtoaren indarrac,
aguer itçaçu haren

celatac ilhumbeã atra-
pa ez-naçan: indaçu
pausu ona, lo sosega-
tua: Ezteçacula per-
miti amets gaixtoric
eguin deçadan: Ait-
citic halaco moldez
eduqui naçaçu ceure
escutic, non ene gor-
putça lo datçan biz-
quitartean, ene espiru-
tua egon dadin irat-
çarriric çure aitci-
nean. Ha! arqui eter-
nalaren iguzquia, ar-
qui diaçadaçu othoi
gauazco ilhumbe hu-
netan neure arima,

eta

eta beguira naçaçu
becatuco edo heriot-
ceco ilhumbean er-
ortcetic. Badacussat
ecen egungo eguna
bere arguiarequin ira-
gan den beçala, ira-
gaiten dela appur
bana ene bicitceco
dembora-ere. Caude
bada, othoi, ene aldean
gau hunetan, eta
beguira naçaçu hala-
co moldez, non sal-
boric eta sendoric edi-
reiten naicela bihar
goicean, dizquitçu-
dan esquerrac eta lau-

laudorioac neure ahal guztiaz. Biz hala.

Aingueru saindua, ene presunaren beguiratceco cargüa Faincoaren pietatez hartu duçuna, argui diaçadaçu, othoy, gau hunetan; goberna naçaçu, eta beguira gaitcetaric. Biz hala.

Cure escuetan eçarten eta gomendatcen dut, Fauna, neure arima: educaçu nitçaz contu, hala nola redemitu bai-

nauçu, Iainco eguia-
ti çarena. Biz ha-
la.

Guero hauquen ondoan oz
benedicatua harturic etcin
çaite oherat Iaincoaren be-
nedicioneareçuin batean,
cembait pensamendu on go-
goan erabiltcen duçula, eta
hartan çaudela loac har çai-
tezqueyen beçala.

Iaincoa biz lau-
datu.

BEKATVETARIC

apartatceco maiz consideratu behar diren pontuac.

Cer maiz? Lur.
Non nago? Lurrean.
Nondic heldu naiz?
Lurretic.
Norat noha? Lurrera.
Noiz harago naiz? Ez-ta segurançaric.
Nagoen beraz bethi prestic,
Segurançaric eztenaz gueroztic.

MARINELEC NO-
la eguin behar di-
tuzten bere othoit-
çac itsasoan dabilçan
demboran.

Eren bai-taquit iende
añhitz dela Euscal-her-
rian itsasoan dabilanic, be-
har derauet hei ere eratcutsi
nola behar derauctaten be-
re oracinoac eta othoitcac
Jaincoari eguin, eta egun
oroz haren Maiestateari be-
re burua gomendatu. Eta
eguia erraitera premia han-

ditaco gauça da haur,
Ceren cenbatenaz eta
halacoac periletan ago bai-
tabilça itsasoan, han bate-
naz Jaincoaru gomendatce-
co iratçarriagoac, eta icas-
siagoacbehar dute egon. He-
quençat bada eçarte dut ~~be~~ he-
men othoitz eguteco molde
bat, ceiñetçaz probetcha
ahal ditezque egun oroz,
hambat goicean nola arrat-
sean.

Goicean erran behar dena.

Goicean demborac hala emaiten duenean, çuec itsasoan çabiltçaten Marineloc bil çaitezte elkar gana, iar çaitezte belhaurico, eta ceuen gogoac Iaincoa gana ailtchaturic, eta ceiñaturic, erran eçaçue: Pater noster: Aue Maria: Eta Credo, latinez edo Euscaraz.

Eta hauquen ondoan erran beça çuetaric batec apurbat

gora eta haguitz orai hemen ibenico dudan othoitza: Eta bitartean eduqui beçate bertcec ere hartan gogoa, ençun beçate, edo norc bere liburuetan ixilic iracur beçate, ceren estimatcen dut ez-tela icanen bat-ere iracurtcen daquien marinelic libburu haur içanen eztuenic.

Othoitça.

IAinco Iauna guciz botheretsua, huna gu çure creatura gaixoac presentatcen gara goiz

hunetan çure Maie-
state sainduaren aitci-
nera, çor derautçugun
ohorearen eta laudo-
rioaren ahal beçanbat
errendatcera. Adorat-
çen çaitugu humilqui
queure indar guztiaz,
eta aithortcen dugu
çu çarela gure Creat-
çaillea, Salbatçaillea,
Itabea, habea, ontasun
guztien ithurria, eta
bai emaillea ere. Es-
querrac emaiten de-
rauzquitcugu çure ga-
nic orai arthean erre-
cibitu ditugun onta-

sun guztiez, eta bere-
gainqui ceren ioan
den gauean peril guz-
tietaric beguiratu bai-
caitutçu. Bada gauean
beçala eguean ere be-
guira gaitçaçu, othoi,
eta ceure escutic edu-
qui gaitçaçu. Gure pe-
samenduac. sentimen-
duac, hitçac, obrac, eta
gorputçaren manayu
guztiac goberna itça-
cu, eguinen, erranen,
eta pensatuco dugun
guztia çure ohoretan
eta laudoriotan guer-
tha ditequeyen beça-

la. Ceure ontassuna
gatic beguira gaitça-
çu egungo egunean
bekatu eguitetic: be-
nedica ecaçu gure tra-
baillua, eta iguçu çure
beldurtasunean eta a-
morioan egun hunen
iragaiteco garacia.

O Maria Virgina
gure Salbatçaillearen
ama, çu çara haren on-
doan gure esperança
guztia, othoitcez ga-
gozquitçu har gaitça-
çun egun çure fabo-
rearen azpian.

Eta çuec, o Ainguetu
sainduec gure begui-

ratceco eta gobernat-
ceco Jaincoaren ontas-
suna gatic ordenatu
çaretenac, hel çaquiz-
quigute, othoi, egungo
gure peril eta pre-
mia guztietan. Caude-
te bethi gure inguruan,
eta çuen indarraz be-
guira gaitçaçue incon-
tru gaixtoetaric. Biz
hala.

Bertce Othoitca.

IAinco Jauna guztiz
botheretsua, lurrean

beçala itsasoan ere es-
cu duçuna, eta çure
baithan bere esperan-
ça eçarten dutenac
ceure ontasuna ga-
tic beguiratcen eta
defendatcen dituçuna,
enaun eçagu orai
gure oihoitça, eta be-
ha diaçaguçu ceure pie-
tatezco beguiez. Eta
nola Israeleco semeac
Egipteco gathibutasu-
netic atherarric, itsasoa-
ren erditic oiñic busti
gabe iragan baitcinituẽ,
eta prometatu cenera-
uen herrira; eguraz

hedoi batez, eta ga-
uaz su-arguiz guidat-
cen cinituela, heldu
baitcinituen: Abraham
çure cerbitçari leyala
Caldeanoen escueta-
ric libraturic bere bi-
de guztietan beguira-
tu baitcenduen: To-
bias çure adisquidea-
ren semeari bidean la-
gun Refael Ainguer-
üa eman baitcinioen:
Horur Erregue çure a-
doratcera ethorri cire-
nac bere herritic Bet-
lehemera, eta berriz
handic bere herrira

içar eder berri batez
guidatu bait-ciniduen:
eta hauquen guztion
alderacotçat ceure fa-
borea eracutsi bait-
cenduen, hala eguiçu
eta eracuts eçaçu vnci
hunen eta hunetã goa-
cinen alderacotçat ere.
Badaquiçu, Iainco han-
dia, ecen gure bicia he
rril handian vraren gai-
ñean dabilala, eta sal-
boric ilkitceco baldin
guc ceure bothoreac
fabora ezpagaitçaçu, se
gurançaric ecin duque-
gula. Fabora gaitçaçu

bada ceure itşalaren
azpian eşar gaitşaşu,
Incontru gaitz guztiac
gure ganic aldara itşa-
şu. Iguşu dembora ona,
emea, eta placenta, eta
egor diaşagueu şure
Aingueriia guidatceco,
laguntceco, gobernat-
ceco, eta desiratcen du-
gun portura helceco:
Guero hunelatan hassi
dugun biage haur con-
tentamenduarequin a-
kabaturic, eta gueure
etchetara osasunare-
quin biburturic, eman
diatşogun şure Maie-
statea-

stateari ontassun hau-
taz guztioz esquerrac
eta laudorioac, eta be-
thiere cure cerbitçuan
emplega gaitecin. Biz
hala.

Guero guztioc elkarre-
quin erraçue, Salue
Regina latinez, hemen
ecarten ditudan oracinoe-
quin.

SAlue Regina mater
misericordię, irta, dul
cedo, & spes nostra sal-
ue. Ad te damamus
exules filij Euæ. Ad te
suspiramus gementes &
flentes in hac lachry-

marum valle. Eia ergo
aduocata nostra, illos
tuos misericordes ocu-
los ad nos conuerte. Et
Iesum benedictum fru-
ctum ventris tui, nobis
post hoc exilium osten-
de. O clemens, O pia, O
dulcis virgo Maria.
Vers. Ora pro nobis san-
cta Dei genitrix.
Resp. Ut digni efficia-
mur promissionibus
Christi.
Vers. Saluos fac seruos
tuos.
Resp. Deus meus speran-
tes in te.

Vers. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

COncede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium, ut qui sanctæ Dei genitricis memoriam agimus, intercessionis ejus auxilio à nostris iniquitatibus resurgamus.

DEus qui transtulisti Patres nostros per mare rubrum, & transuexisti eos per aquam minuam laudem tui no-

minis decantantes: te
supplices exoramus, vt
in hac naui nos famulos
tuos repulsis aduersita-
tibus portu semper op-
tabili cursuque tran-
quillo tuearis.

Adesto Domine sup-
plicationibus no-
stris, & viam famulo-
rum tuorum in salutis
tuæ prosperitate dispo-
ne: vt inter omnes vitæ
ac vitæ huius varietates
tuo semper protega-
mur auxilio. Per Chri-
stum Dominum no-
strum. Amen.

· Guero ailtchatcen çaretela erraçue: Jaincoa lagun daquigula, eta goberna gaitçala egun eta bethiere: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti amen.

ARRATSEAN

erran behar dena.

Gaicean beçain ongui arratsean ere behar denautçaçue çuec Marineloc ceuen burnac Jaincoari gomendatu. Halacotz belhaurico iarriric, eta ceiñaturic erran itçaçue: Pater noster:

Aue Maria : Credo in deum Eta guero çuetaric batec erran beça arratseco othoitz haur, goiçecoaz erran den moldean.

Othoitça.

IAinco eternala, çure botherearen indarraz eguna eta gaua guiçonaren probetchuco creatu eta ordenatu dituçuna, eçar diatcaguçu othoi gueure arimac eta gorputçac ceure hegalen itçalaren azpian, eta beguira gaut-

çaçu gaurco periletaric.
Cu arqui eternalaren
iguzquia çarena, arqui
diaçaguçu ganazco il-
humbe hunetan: visita
eçaçu çure benedicio-
nez vnci hunetan den
compañia haur: khen
itçaçu gure ganic espi-
ritu gaixtoaren enga-
namenduac eta celatac:
Cure Aingueru sain-
duac gurequin egon
bitez, eta çu principal-
qui çau de gure aldean
gau hunetã, eta begui-
ra gaitçaçu halaco mol-
dez non salboric eta

sendoric edireiten ga-
rèla bihar goicean, diz-
quitçugun esquerrac
eta laudorioac gueu-
re ahal guztiaz. Biz ha-
la.

Hunen ondoan errait-
çue Andre dana Mariaren
Letharinac hemen diren be-
çala.

KYrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cœlis Deus.

Miserere nobis.
Fili redemptor mundi
Deus, miserere nobis.
Spiritus sancte Deus,
miserere nobis.
Sancta Trinitas unus
Deus, miserere nobis.
Sancta MARIA, Ora
pro nobis.
Sancta Dei Genetrix,
ora pro nobis.
Sancta Virgo Virgi-
num, ora pro nobis.
Mater Christi, ora.
Mater divinæ gratiæ
ora pro nobis.
Mater purissima, ora.
Mater Castissima, ora.

Mater Inuiolata, ora.
Mater Intemerata, ora.
Mater Amabilis, ora.
Mater Admirabilis, ora.
Mater Creatoris, ora.
Mater Saluatoris, ora.
Virgo Prudentissima,
ora pro nobis.
Virgo Veneranda, ora.
Virgo Prædicanda, ora.
Virgo Potens, ora.
Virgo Clemens, ora.
Virgo Fidelis, ora.
Speculum Iustitiæ, ora.
Sedes Sapientiæ, ora.
Causa nostræ lætitiæ,
ora pro nobis.
Vas Spirituale, ora.

Vas Honorabile, ora.
Vas insigne devotionis, ora pro nobis.
Rosa Mystica, ora.
Turris Davidica, ora.
Turris Eburnea, ora.
Domus Aurea, ora.
Fœderis Arca, ora.
Janua Cœli, ora.
Stella Matutina, ora.
Salus Infirmorum, ora.
Refugium peccatorum, ora pro nobis.
Consolatrix Afflictorum, ora pro nobis.
Auxilium Christianorum, ora pro nobis.
Regina Angelorũ, ora.

Regina patriarcharum,
ora pro nobis.
Regina Prophetarum,
ora pro nobis.
Regina Apostolorum,
ora pro nobis.
Regina Martyrum, ora.
Regina Confessorum,
ora pro nobis.
Regina Virginum, ora.
Regina Sanctorum omnium, ora pro nobis.
Peccatores, Te rogamus audi nos.
Ut à cunctis periculis maris nos preseruare digneris, Te rogamus audi nos.

Ut nos exaudire dig-
neris, Te rogamus
audi nos.
Mater Dei, te rogamus.
Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, Par-
ce nobis Domine.
Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, Exau-
di nos Domine.
Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, Mise-
rere nobis.

Antiphona.

SUb tuum præsidium
confugimus Sancta
Dei genitrix, nostras
deprecationes ne des-

ficias in necessitatibus,
sed à periculis cunctis
libera nos semper Vir-
go gloriosa & benedi-
cta.

Vers. Ora pro nobis san-
cta Dei genitrix.

Resp. Ut digni efficiamur
promissionibus Chri-
sti.

Vers. Salvos fac servos
tuos.

Resp. Deus meus sperã-
tes in te.

Vers. Domine exaudi
orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad
te veniat.

Oremus.

CÔncede misericors Deus fragilitati nostræ præsidiũ, vt qui sanctæ Dei genitricis memoriam agimus, intercessionis eius auxilio à nostris iniquitatibus resurgamus.

DEus qui transtulisti Patres nostros per mare rubrum, & transuexisti eos per aquam piniam laudem tui nominis decantãtes: te suplices exoramus, vt inhac naui nos famulos tuos repulsis aduersita-

tibus portu semper op-
[?t] rabili cursuque trãquil- (r in the book)
lo tuearis.

ADesto Domine sup-
plicationibus no-
stris, & iram fomulorũ
tuorum in salutis tuæ
prosperitate dispone: vt
inter omnes vix ac vitæ
huius varietates tuo sẽ-
per protegamur ausci-
lio. Per Christum Do-
minum nostrũ. Amen.

Eta guero norc bere alde-
detic erran beça: Angele
Dei, eta. In manus, Tusca-
raz hunelaje.

Aingueru saindua
ene

ene beguiratceco cargüa Jaincoaren pietatez hartu duçuna, argui diaçadaçu othoi gau hunetan, goberna naçaçu, eta beguira gaitcetaric. Biz hala.

Cure escuetan eçarten eta gomendatcen dut, Jauna, neure arima: Educaçu nitçaz contu, nola redemitu bai-nauçu, Jainco eguiati çarena. Biz hala.

Jaincoac digula gau on.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti Amen.

Z

ITSASOAN TORmenta ailtchatcen denean erran behar diren Otacinoac.

IKus ba-deçaçue tormenta ailtchatcen dela itsasoan, iar çaitezte belhaurico, eta erran itçaçue Andre dana Mariaren Letharinac, orai berean eçarri dituçun moldean, eta hec akabatu ondoan erran itçaçue Oracino hauc.

Vers. Post partum Virgo inuiolata permansisti.

Resp. Dei genitrix inter-

cede pro nobis.

Vers. Ora pro nobis Beata Clara.

Resp. Ut digni efficiamur promissionib. Christi.

Vers. Salvos fac servos tuos.

Resp. Deus meus sperantes in te. Oremus.

Concede nos famulo tuos quæsumus Domine Deus perpetua mentis & corporis sanitate gaudere: & gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione à præsenti liberari tristitia, & æterna per-

frui letitia.

FAmulos tuos quesumus Domine Beatæ Virginis tuæ Claræ votivam commemorationem recensentes cœlestiũ gaudiorũ sua facias intercessione participes, & tui Unigeniti cohæredes.

NE despicias omnipotẽs Deus nos famulos tuos in afflictione clamantes: sed propter gloriam nominis tui tribulatis succurre placatus. Per Christum Dominum nostrum.

Resp. Amen.

Eta guero batec appurbat haguitz erran beça Othoitz haur. Othoitça.

IAinco guztiz bothe-retsua, beharreã dau-decinac ceure begui pietatezcoaz miratcen ditutçuna, ençun eça-çu othoi, premia hune-tan eguiten derautçu-gũ othoitça. Ceure be-gui misericordiazcoac itçul itçaçu gure gana, eta ceure botherearen faborea egor diaçaguçu herstura handi hune-tan. Dacussaçun beça-

la, Iauna tormentatuac
gara, biciaren galtceco
perilétan gaude, eta
esperança guti ahal du-
quegu tormenta hune-
taric salboric ilquit-
ceco, baldin guc ceu-
re besso botheretsuarẽ
indarraz atheratcen ez-
pagaitçu. Ea-bada,
Iainco ona, libra gait-
çaçu othoi peril hune-
taric, hala nola libra-
batu bait-cenduen.
Abraham Caldeanoen
escuetaric, Isaac sacrifi-
catcetic, Ia cob bere a-
nayarẽ hasserretasune-
tic, Ioseph bere anayen

imbidiatic, Noe diluuioarẽ vretic, Loth Sodomaco sutic, Israeditac Egyptoco gathibutasunetic, Dauid Saiilen eta Goliassen botheretic, Susanna falso testimoniotic, Daniel lehoiñetaric, hirur morroiñac Ananias, Azarias, eta Misael labeco sutic, Ionas balearẽ sabeletic, Iondone Petri Erregue Herodesen garceletic, eta Iondone Paulo itsas vhinetan hundatcetic. Cuc orduan ceure adis-

quide hauquen alderacotçat eracutsi cenduẽ ceure botherearen indarra, eguiçu bada orai gure alderacotçat ere hain bertce. Cure apostoluec egun batez tormentatuac cebilçanẽa, eguin çuten laster faborc esque çure gana, eta bere hala faboratu cinituen. Huna, Iauna, nola garen gu ere orai, hec orduan beçala tormentuac, eta hec beçala çure ganatcen gara, oihuz gagozquitçu erraiten deratçugu. Salba gaitçaçu, Iauna,

ceren bertcela hon-
datcera goaci. Gueldi
itçaçu haiceac, sos-
sega itçaçu vhinac, ar-
gui itçaçu hedoyac,
clara eçaçu dembora,
eder eçaçu itsasoa,
deseguin eçaçu espiri-
tu gaixtoaren indarra,
eracuts diaçaguçu ce-
ruco arguia, khẽ diaça-
guçu bihotceco tristu-
ra, eta aleguera gait-
çaçu ceure consolamẽ-
duz. Orhoituco gara
fabore hunetçaz bici
garen eguneta, eta
esquerrac emanen de-

nauzquitçugu gueure
ahal guztiaz.

Eta çuri ere minça na-
quiçun Virgina saindua
gure Salbatçaillearen
ama, orai da ordua:
Cu çara itsassoco içar-
ra, eta beharrean dau-
denen faboratçaille
handia: Hel çaquizqui-
gu bada, othoi, herstu-
ra handi hunetan, çaren
ararteco on, ardiets dia-
çaguçu tormenta huriẽ
sossegiia, eta peril hu-
netaric libratceco gara-
cia. Biz hala.

Hauquen ondoan idurikcen

ba-caitçue erran ahal deça-
queçue. Salue Regina,
edo cembait bertce oracino
placer duqueçuenetaric.

IESVS ICEN

Sainduaren ohoretan
Letharinac.

KYrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de exlis Deus,
miserere nobis.
Fili redemptor mundi
Deus, miserere no-
bis.

Spiritus sancte Deus,
miserere nobis.
Sancta Trinitas unus
Deus, miserere nobis.
Iesu fili Dei vivi, mise-
rere nobis.
Iesu potentissime, mi-
serere nobis.
Iesu fortissime, mise-
rere nobis.
Iesu perfectissime, mi-
serere nobis.
Iesu gloriosissime, mi-
serere nobis.
Iesu mirifice, miserere.
Iesu iucundissime, mi-
serere nobis.
Iesu charissime, mise-

rere nobis.
Jesu splendidior stellis,
miserere nobis.
Jesu pulchrior luna,
miserere nobis.
Jesu clarior sole, misere-
rere nobis.
Jesu admirabilis, mi-
serere nobis.
Jesu delectabilis, mi-
serere nobis.
Jesu honorabilis, mi-
serere nobis.
Jesu humillime, misere-
rere nobis.
Jesu mitissime, miserere
Jesu patientissime, mi-
serere nobis.

Iesu dedilectissime, miserere nobis.
Iesu delicissime, miserere nobis.
Iesu amator castitatis, miserere nobis.
Iesu amator noster, miserere nobis.
Iesu amator pacis, miserere nobis.
Iesu speculum vitæ, miserere nobis.
Iesu exemplar virtutũ, miserere nobis.
Iesu zelator animarum, miserere nobis.
Iesu refugium nostrũ, miserere nobis.

Iesu bonitas infinita,
miserere nobis.
Iesu gaudiorum Angelorum, miserere nob.
Iesu Rex Patriarcharū, miserere nobis.
Iesu inspirator Prophetarum, miserere nob.
Iesu magister Apostolorum, miserere nob.
Iesu Doctor Euangelistarū, miserere nobis.
Iesu fortitudo Martyrum, miserere nob.
Iesu lumen Confessorum, miserere nobis.
Iesu sponse Virginum, miserere nobis.

Iesu bonitas infinita,
miserere nobis.
Iesu gaudium angelo-
rum, miserere nobis.
Iesu Rex Patriarcha-
rum, miserere nobis.
Iesu inspirator Prophe-
tarũ, miserere nobis.
Iesu magister Aposto-
lorũ, miserere nobis.
Iesu doctor Euangeli-
starũ, miserere nobis.
Iesu fortitudo Marty-
rum, miserere nobis.
Iesu lumen Confesso-
rum, miserere nobis.
Iesu sponse Virginum.
miserere nobis.

Iesu

Jesu corona Sanctorum
omnium, miserere.
Propitius esto, parce
nobis Jesu.
Propitius esto, exaudi
nos Jesu.
Propitius esto, libera
nos Jesu.
Ab omni malo, libera
nos Jesu.
Ab omni peccato, libe-
ra nos Jesu.
Ab ira tua, libera nos
Jesu.
Ab insidiis diaboli, li-
bera nos Jesu.
A transgressione mãda-
torum tuorum, libera.

Ab incursu omniũ malorum, Libera nos.
Per incarnationem tuã,
Libera nos Jesu.
Per Aduentum tuum,
Libera nos Jesu.
Per Natiuitatem tuam,
Libera nos Jesu.
Per Circũcisionẽ tuã,
libera nos Jesu.
Per labores tuos, Libera nos Jesu.
Per flagella tua, Libera nos Jesu.
Per mortem tuam, Libera nos Jesu.
Per Resurrectionẽ tuã,
Liberanos Jesu.

Per Ascensionem tuã,
Libera nos Jesu.
Per gaudia tua, Libera nos Jesu.
Per gloriam tuam, Libera nos Jesu.
Agnus Dei qui tollis peccata mũdi, exaudi nos Jesu.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, parce nobis Jesu.
Agnus Dei qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Jesu audi nos.

Iesu exaudi nos.

Vers. Sit nomen Domini benedictum.

Resp. Ex hoc nunc & usque in sæculum.

Oremus.

DEus qui gloriosissimum nomen Iesu Christi Filij tui Domini nostri fecisti fidelibus tuis summo suauitatis affectu amabile, & malignis spiritibus tremendum atq; terribile: concede propitius, vt omnes qui hoc nomen Iesu deuote venerantur in terris, san-

ctæ consolationis dul-
cedinem in præsenti
percipiant, & in futu-
ro gaudium exultatio-
nis, & interminabilis
beatitudinis obtineant
in cœlis. Per eundem
Christum Dominum
nostrum. Amen.

ANDRE DANA

Mariaren oharetan.

Letharinac.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Pater de cœlis Deus,
miserere nobis.
Fili redemptor mundi
Deus, miserere.
Spiritus Sancte Deus,
miserere nobis.
Sancta Trinitas unus
Deus, miserere nob.
Sancta MARIA, ora
pro nobis.
Sancta Dei genitrix,
ora pro nobis.
Sancta Virgo Virginũ
ora pro nobis.
Mater Christi, ora pro
nobis.

Mater divinæ gratiæ,
ora pro nobis
Mater Purissima, ora
pro nobis.
Mater Castissima, ora
pro nobis.
Mater Inviolata, ora
pro nobis.
Mater Intemerata, ora
pro nobis.
Mater Amabilis, ora
pro nobis.
Mater Admirabilis, ora
pro nobis.
Mater Creatoris, ora p
pro nobis.

Mater Salvatoris, ora.
Virgo Prudentissima,
ora pro nobis.
Virgo Veneranda, ora
Virgo Prædicanda, ora.
Virgo Potens, ora pro.
Virgo Clemens, ora.
Virgo Fidelis, ora pro.
Speculum Justitiæ, ora.
Sedes Sapientiæ, ora.
Causa Nostræ Lætitiæ,
ora pro nobis.
Vas Spirituale, ora pro.
Vas honorabile, ora.
Vas Insigne Devotio-
nis, ora pro nobis.
Rosa Mystica, ora pro.
Turris Davidica, ora.

Turris Eburnea, ora
Domus aurea, ora pro.
Fœderis arca, ora pro.
Ianua Cœli, ora pro.
Stella matutina, ora.
Salus Infirmorum, ora.
Refugium Peccatorũ,
ora pro nobis.
Consolatrix Afflicto-
rum, ora pro nobis.
Auxilium Christiano-
rum, ora pro nobis.
Regina Angelorum,
ora pro nobis.
Regina Patriarcharum,
ora pro nobis.
Regina Prophetarum,
ora pro nobis.

Regina Apostolorum,
ora pro nobis.
Regina Martyrum, ora
pro nobis.
Regina Confessorum,
ora pro nobis.
Regina Virginum, ora
pro nobis.
Regina Sanctorum om-
nium. ora pro nobis.
Peccatores, Te roga-
mus audi nos.
Ut veram pœniten-
tiam nobis impetrare
digneris, Te roga.
Ut Congregationes ti-
bi peculari obsequio
devotas conservare &

augere digneris, Te
Ut Ecclesiæ sanctæ cun-
ctoque populo Chri-
stiano pacem & uni-
tatem impetrare dig-
neris, Te rogamus.
Ut famulo tuo Pontifi-
ci nostro N. Prælatis-
que nostris, & toti
Ecclesiæ spiritum di-
uinæ gratiæ impetra-
re digneris, Te roga.
Ut Regi nostro N. &
omnibus Principi-
bus Christianis pacẽ
& incolumitatẽ im-
petrare digneris, Te
rogamus audi nos.

Ut hæreticorum & inimicorum nostrorum humiliationem impetrare digneris. Te rogamus audi nos.

Ut omnibus fidelibus defunctis requiem æternã impetrare digneris, Te rogamus.

Ut nos exaudire digneris, Te rogamus.

Mater Dei, Te roga.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.

Agnus Dei qui tollis
peccata mundi, Mise-
rere nobis.
Christe audi nos.
Christe exaudi nos.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Anthiphona.

SVb tuum præsidium
cõfugimus sancta Dei
genitrix: nostras de-
precationes ne despi-
cias in necessitatibus,
sed à periculis cunctis
libera nos semper Virgo
gloriosa & benedicta.

Vers. Ora pro nobis san-

cta Dei genitrix.

Resp. Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus.

PIetate tua quæsumus Domine nostrorum solue vincula peccatorum, & intercedente Beta Maria, Beato Frãcisco, cum omnibus Sanctis nos famulos tuos, benefactores, atque loca nostra in omni sanctitate custodi, omnesque consanguinitate, affinitate, atque familiaritate nobis coniunctos à vitijs purga,

virtutibus illustra, pacem & salutem nobis tribue, hostes visibiles & invisibiles remove, carnalia desideria repelle, aërem salubrem & terræ fertilitatem indulge, amicis & inimicis nostris charitatem largire, atque Civitatem istam cum omnibus habitantibus in ea ab omni peste, hæreticorumque feritate & potentia illæsam conserva: & omnibus fidelibus vivis atque defunctis in

terra viuentium vitam & requiem æternam concede: Pontificem nostrum N. omnesque Prælatos, Regē nostrum N. & cunctum populum Christianum ab omni aduersitate custodi, & benedicto tua sit super nos semper. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

THAVLA

Remainder copied before

THAVLA.

LIBVRV HVNETAN

Diren gauçen iaquiteco eta edireiteco bidea.

LEHEN PARTEA.

GVristinoac iaquin behar duen Doctrina declaracino gabe.

Pater noster Euscaraz. pag. 1
Aue Maria. p. 2
Credo in Deum. p. 3
Salue Regina. p. 5
Iaincoaren manamenduac. p. 7
Elicaren manamenduac. p. 9
Articulu sinhesteco Credotic atheratzen direnac. p. 11
Eliçaco Sagar amenduac. p. 17

Bb

Verthuteac. p. 18

Perfecioneco consilluac. p. 19

Obra misericordiazcoac. p. 20

Espiritu Saindearen dohai-
ac. p.

Cortei dohatsutasunac.

Becatuen diferenciac. pag. 25

Becatu mortal buruçaguiac. p. 26

Cazpi becatu mortalen erreme-
dioac. p. 27

Espiritu Saindearen contraco
becatuac. p. 28

Iaincoaren aitcinean oihuz mē-
ducu esque dauden becatuac.
p. 30

Bertzeren becatu vquitzen gai-
tuztenac. p. 31

Arimaren etsayac. p. 33

Lau azquen finac. p. 34

BIGARREN PARTEA.

Doctrina Christianaren declaracinoa galdeguinez eta ihardetsiz eguina.

Guiristinoaren icenaz, lehenbicico capitulua. p. 36

Guiristinoarẽ seiñalear bigarren capitulua. p. 41

Guiristinoaren eguinbideaz. Hirurgarren capitulua. p. 44

Fedeaz, Laurgarren capitulua. p. 5

Credoan daudẽ articulu fedezcoen declaracinoa. Seigarren cap. p. 74

Aue Mariaren eta Salue Reginaren declaracinoa. Cazpigarren capitulua. p. 9.

Iaincoaren manamenduen adclaracinoa. Cortci garren Ca-

pitulua. p. 100
Eliçaco Sagaramenduen declaracinoa. Bederatci garren cap. p. 135
Carpi verthute principalen declaracinoa. Hamar garren cap. p. 139
Perfecioneco conseillues declaracinoa. Hameca garren cap. p. 146
Epiritu sainduaren dohaiñen declaracinoa. Hamabi garren cap. p. 152
Cortci dohat fut asunen declaracinoa. Hama hirur garren cap. p. 155
Bakatuen differenciaren declaracinoa. Hamalaur garren capitulua p. 161
Carpi bekatu mortal buruçauien declaracinoa. Hamabortz

garren cap. p. 198
Espiritu sainduaren contraco bekhatuen declaracinoa. Hamaseigarren cap. p. 172

HIRVRGARREN PARTEA.

Debocinozco othoitz eta oracino batçue bere demboretan eguin eta erran behar direnac.
Nola behar dien Guiristinoac bere burua Lainkoari goicean gommendatu. p. 181
Meça sainduaren deboqui ençut ear eguin behar duen Guiristinoac. p. 188
Meça sainduaren deboqui ençuteco moldea. p. 192
Cofessatu baiño lehen erraiteco othoitça. p. 223

Cofessatu ondoan eguiteco Othoitça. p. 238
Gorputz saindua errecibitu baiño lehen erraiteco Othoitça. p. 246
Gorputz saindua erricibitu ondoan erraiteco Othoitça. p. 258
Aita cerucoari eguiteco Othoitça. p. 269
Iaincoaren Semeari eguiteco Othoitça. p. 274
Espiritu sainduari eguiteco Othoitça. p. 281.
Andre dana Maria Iaincoaren ama Virginari eguiteco Othoitça. p. 286
Ainguerú beguiraleari eguiteco Othoitça. p. 292
Parabisuco Saindu guztiei eguiteco Othoitça. p. 299

Nola behar duen Guiristinoac bere cōciencia arratsean examinatu. p. 307

Concienciarē examinatzeco moldea. p. 309

Nola behar diren Guiristinoac bere burua Iaincoari arratsean gomendatu. p. 318

Becatuetaric apartatzeco maiz consideratu behar diren pontuac. p. 324

Marinelec nola eguin oroz eguin behar dituzten bere Othoitzac itsasoan dabiltzan demboran, hala goicean nola arratsean. p. 325

Itsasoan tormenta ailtchatzean deracan erran behar diren Oracinoac. p.

IESVS icen sainduaren ohoretan Letharinoac.

Andre donna Mariannes obo-
ritona Icetharinas. p. 373

FINA.